

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI İÇİN STRATEJİK KAMU DİPLOMASİSİ ÖNERİSİ

STRATEGIC PUBLIC DIPLOMACY PROPOSAL FOR THE ORGANIZATION OF TURKIC STATES

Ali ASKER*
Ali ÇİÇEK**

Öz

Bu çalışma, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) için bölgesel iş birliğini güçlendirmeyi, uluslararası görünürlüğü artırmayı ve Türk kimliğinin ortak değerlerini telkin ve teşvik etmeyi amaçlayan kapsamlı bir kamu diplomasisi stratejisi önermektedir. Bilindiği üzere bir ortaklık düzlemindeki kamu diplomasisi, üye devletlere birleşik bir imaj yansıtmak, ortak kültürel ve tarihi varlıklardan yararlanmak ve küresel sahnede yumuşak güç oluşturmak için bir platform sunar. Bu bağlamda TDT'nin tarihini, kurumsal yapısını ve hedeflerini inceleyerek kültürel bir forumdan siyasi ve ekonomik açıdan daha entegre bir bölgesel organa doğru evrilme sürecini ele almak zarureti doğmaktadır. Bunun yanında TDT'nin jeopolitik konumu ve küresel diplomasi alanında yumuşak gücün artan önemine binaen koordineli bir faaliyet stratejisine duyulan ihtiyacı da ayrıca vurgulamak gerekir. Bu çalışma, TDT için eğitim diplomasisi, insani yardım, kültürel tanıtım, medya stratejisi ve dış politika koordinasyonuna odaklanarak ortak kamu diplomasisi faaliyetlerinin potansiyel alanlarını incelemektedir. Ayrıca Avrupa Birliği, ASEAN ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi gibi diğer bölgesel örgütlerdeki başarılı modellerden yola çıkarak, TDT bünyesinde kamu diplomasisinin kurumsallaştırılması, mevcut eğitim ve kültür kurumlarından yararlanılması ve kapsamlı bir medya stratejisi oluşturulması konusunda tavsiyeler sunulmaktadır. Bu bağlamda bölgesel dayanışma ve uluslararası etki için bir araç olarak kamu diplomasisinin önemi vurgulanarak TDT üyelerine diplomatik ve kültürel erişimlerinde bu yaklaşıma öncelik vermeleri önerilmektedir. Uluslararası sistemde yaşanan yoğun dönüşüm, çekişme ve gerilimler ortamında başarılı bir iş birliği platformunun ileri düzeye taşınması bakımından TDT, koordineli bir kamu diplomasisi sayesinde yumuşak gücünü artırabilir, bölgesel birliğini teşvik edebilir ve küresel diplomasi alanında kilit bir aktör olarak konumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: kamu diplomasisi, Türk Devletleri Teşkilatı, yumuşak güç, kültürel diplomasi, bölgesel iş birliği

Abstract

This study proposes a comprehensive public diplomacy strategy for the Organization of Turkic States (OTS) with the aim of strengthening regional cooperation, increasing international visibility, and instilling

* Prof. Dr. Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Karabük / Türkiye, aliasker2068@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1801-3371

** Dr. Öğr. Üyesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Sivas / Türkiye, alicicek@mail.com, ORCID: 0000-0001-9875-2400

and promoting the shared values of Turkic identity. It is well known that public diplomacy at a partnership level provides a platform for member states to project a unified image, leverage shared cultural and historical assets, and build soft power on the global stage. In this context, it is imperative to examine the history, institutional structure, and goals of the OTS to analyze its evolution from a cultural forum to a more politically and economically integrated regional body. In addition, the geopolitical position of the OTS and the growing importance of soft power in the field of global diplomacy necessitate a coordinated strategy of activities. The present study examines potential areas of joint public diplomacy activities for the OTS, focusing on educational diplomacy, humanitarian assistance, cultural promotion, media strategy and foreign policy coordination. It also draws on successful models from other regional organisations such as the European Union, ASEAN and the Cooperation Council for the Arab States of the Gulf, and offers recommendations for institutionalising public diplomacy within the OTS, leveraging existing educational and cultural institutions, and developing a comprehensive media strategy. The study emphasises the significance of public diplomacy as a means of fostering regional solidarity and international influence, and it advises OTS members to prioritise this approach in their diplomatic and cultural outreach. In the context of advancing a successful cooperation platform in an environment of intense transformation, contention and tensions in the international system, OTS can increase its soft power, promote regional unity and position itself as a key actor in global diplomacy through coordinated public diplomacy.

Keywords: public diplomacy, Organization of Turkic States, soft power, cultural diplomacy, regional cooperation.

Giriş

Önceki ismiyle Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) olarak bilinen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), ortak dil, kültür ve tarih mirasına sahip ülkeleri bir araya getiren bölgesel bir örgüttür. 2009’da Nahçıvan Anlaşması¹ ile kurulan TDT, kapsamını bir diyalog ve kültürel iş birliği platformundan, siyasi ve ekonomik entegrasyona odaklanarak büyüyen bir jeopolitik aktöre doğru genişlemektedir. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkiye ve Özbekistan’ın üye olduğu bu örgütte Macaristan, Türkmenistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti de gözlemci ülke olarak yer almaktadır.² TDT’nin evrimine, küresel sahnede birleşik bir Türk kimliğinin öneminin giderek daha fazla kabul görmesi ve üye devletlerin artık bölgesel güvenlik, ekonomik kalkınma ve kültürel diplomasi konularında eşgüdüm sağlamaya çalışması damgasını vurmuştur. Soğuk Savaş sonrasında çok kutuplu dünya düzenine doğru evrilmenin gözlemlendiği bir ortamda TDT kritik bir aktör olma potansiyelini daha fazla hissettirmektedir. Avrupa, Asya ve Orta Doğu’yu birbirine bağlayan TDT, stratejik önemi olan bir jeopolitik konuma sahiptir. TDT ayrıca, küresel rekabetlerin yoğun bir şekilde seyrettiği jeopolitik alanda yer almakta ve bu rekabetlerden etkilenmektedir.³ Bu konunun sunduğu avantajları, ayrıca tehdit ve meydan

1 Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi’nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması, [Erişim tarihi: 10.09.2024]. https://www.turkicstates.org/u/d/basic-documents-tr/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf

2 “Türk Devletleri Teşkilatı,” Türk Devletleri Teşkilatı, <https://www.turkicstates.org/tr/turk-konseyi-hakkinda>, [Erişim tarihi: 10.09.2024].

3 Bk. Asem Nauşabayeva Hekimoğlu, “Rusya Federasyonu’nun Küresel Güç Denge Mücadelesi”, *Ekonomi ve Siyaset Perspektifinden 21. Yüzyıl Asya Rönesansı*, ed. Nadim Macit ve Hamit Özman, Gazi Kitabevi, Ankara 2024, s. 17-26; İbrahim Fevzi Güven, “Rekabet ve İş Birliği Sarmalında Rusya-Çin İlişkileri: Ukrayna Savaşı Örneği,” *Ekonomi ve Siyaset Perspektifinden 21. Yüzyıl Asya Rönesansı*, ed. Nadim Macit ve Hamit Özman Gazi Kitabevi, Ankara 2024, s. 155-156.

okumaları dikkate aldığımızda örgütün küresel meselelerdeki rolünün özellikle yumuşak güç merceğinden değerlendirilmesi elzemdir. Derin tarihi ve kültürel değerleri paylaşan TDT üye devletleri kamu diplomasisini etkin bir şekilde kullanarak iş birliği ve entegrasyonu temel alan bir Türk Dünyası imajını yansıtmaya fırsatını yakalayacaktır. Bu yöndeki çabalar sadece bölge içi bağları güçlendirmekle kalmayacak, aynı zamanda Türk uluslarının küresel platformlardaki etkinliğini ve medya profilini daha yüksek düzeye taşıyacaktır. Bu bağlamda diyalog, kültür, eğitim ve bilgi alışverişi yoluyla yabancı kamuoylarının ilgisini çekme ve algıları şekillendirme pratiği olarak bilinen kamu diplomasisi, TDT için çok önemli bir araç olarak ortaya çıkmaktadır.

TDT bölgesel iş birliğinde başarılı çalışmalara imza atmış olsa da bu örgütün uluslararası diplomasideki kazanımları yeterli düzeyde değildir. Günümüzün küresel zorlukları sınırları aşan uyumlu stratejiler gerektirdiğinden, TDT'nin görünürlüğünü ve etkisini artırmaya büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Kamu diplomasisi, Türk Dünyasının bütüncül ve çekici bir imajını oluşturmak için kültürel varlıklarını, tarihsel anlatısını ve dilsel bağlarını kullanarak TDT'nin yumuşak güç oluşturması ve sürdürmesi için stratejik bir mekanizma olarak hizmet edebilir. Bu teşkilat yabancı kamuoyu, uluslararası medya ve akademik kurumlarla ilişkilerini geliştirerek etkisini artırabilir ve Türk devletlerinin dünya sahnesinde iş birliğine açık, dinamik ve ileriye dönük aktörler olarak küresel çapta bir imaj inşasına katkıda bulunabilir. Bu çalışma, bir yandan bölgeye yönelik iş birliğini teşvik ederken, diğer yandan TDT'nin küresel meselelerdeki görünürlüğünü ve etkisini artırmayı amaçlayan stratejik bir kamu diplomasisi çerçevesi önermektedir. TDT, günümüzde Avrupa Birliği (AB), Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi (KİK) gibi diğer bölgesel örgütler tarafından uygulanan başarılı kamu diplomasisi modellerinden esinlenerek, ortak kültürel mirasından ve jeopolitik konumundan yararlanan bütüncül bir strateji geliştirebilme potansiyeline sahiptir. İyi koordine edilmiş bir kamu diplomasisi, bir yandan TDT'nin uluslararası ilişkilerdeki konumunu güçlendirecek, diğer yandan üye devletler arasında daha derin bir ortak kimlik duygusuna ve karşılıklı anlayışa ivme kazandıracaktır.

Çalışmada ileri sürülen önerilerin merkezinde, yumuşak gücün bir aracı olarak kamu diplomasisinin sadece TDT'nin uluslararası profilini geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda üyeleri arasında iç uyumu da kolaylaştırabileceği argümanı yer almaktadır. TDT, ortak kültürel, eğitimsel ve medya girişimlerinde bulunarak, ulusal sınırları aşan ve çeşitli küresel kitlelere hitap eden birleşik bir Türk kimliğini teşvik edebilir. Bu tür çabalar, yumuşak gücün devlet yönetiminin kritik bir boyutu haline geldiği mevcut uluslararası ortamda özellikle önemlidir.⁴ TDT'nin kamu diplomasisi girişimlerini koordine etme becerisi, ulusal egemenlik ile kolektif etki arasında denge kurmaya çalışan diğer bölgesel örgütler için de bir model teşkil edebilir. TDT kapsamında kamu diplomasisinin geliştirilmesine yönelik iş birliğinin önemi küresel siyasetin gün geçtikçe daha fazla birbirine bağlantılı hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. Yerel ve uluslararası meseleler arasındaki sınırların giderek bulanıklaştığı bir dünyada, bölgesel örgütlerin

4 Matthew Kroenig, Melissa McAdam ve Steven Weber, "Taking Soft Power Seriously", *Comparative Strategy*, 29/5, (2010), s. 414.

uyumlu ve olumlu bir imaj çizme ihtiyacı hiç bu kadar hayati olmamıştır.⁵ TDT açısından bu, sadece Türk devletlerinin küresel sahnedeki görünürlüğünü arttırmak değil, aynı zamanda bölge içinde karşılıklı anlayış ve iş birliğini teşvik etmek anlamına da gelmektedir. Kamu diplomasisi, TDT'nin uluslararası toplumla diyalog kurması, kültürel varlıklarını sergilemesi ve dünya meselelerinde birleşik ve etkili bir rol üstlenmesi bakımından sağlam bir zemin sunacaktır.

Bu çalışmaya rehberlik eden temel araştırma soruları şunlardır: (1) TDT, iç bütünlüğünü korurken küresel meselelerdeki etkisini artırmak için kamu diplomasisinden nasıl yararlanabilir? (2) TDT, hedeflerine ulaşmak için kamu diplomasisi faaliyetleri ekseninde diğer başarılı bölgesel örgütlerden hangi stratejik girişimleri benimseyebilir? Bu sorular, diğer bölgesel birliklerdeki kamu diplomasisi uygulamalarının karşılaştırmalı analizi yoluyla, özellikle bunların TDT'ye uygulanabilirliğine odaklanılarak araştırılacaktır. Çalışma AB, ASEAN ve KİK gibi örgütlerin başarılarını ve karşılaştıkları zorlukları inceleyerek, güçlü bir kamu diplomasisi çerçevesi oluşturma arayışındaki TDT için uygulanabilir tavsiyeler sunmayı hedeflemektedir. Çalışmanın bir diğer amacı, TDT'nin küresel görünürlüğünü artırabilecek ve örgüt içinde iş birliğini güçlendirebilecek ortak kamu diplomasisi faaliyetleri yürütme potansiyelini irdelemektir. Bu minvalde çalışma, TDT'nin kamu diplomasisi projeksiyonu açısından kültürel diplomasi, eğitim değişimleri, insani yardım ve medya iş birliği gibi stratejik alanlara odaklanılacaktır.

Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihi, Kurumsal Yapısı ve Amaçları

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), kökleri 2009 Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması'na dayanan ve Türk dili konuşan ülkeler arasında 21. yüzyılın en önemli bölgesel iş birliği girişimlerinden birini temsil etmektedir. Teşkilat, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) adıyla, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye tarafından kurulmuştur. Bu anlaşma, kültürel ve tarihi olarak birbirine bağlı olan, önemli tarihi ve kültürel değerleri paylaşan mezkûr devletler arasında iş birliğini geliştirmeyi amaçlayan bir kuruluşun temelini atmıştır.⁶ Geçtiğimiz on yıl içinde TDT hem üyeliğini hem de iş birliği alanlarını kademeli olarak genişletmiştir. Özbekistan'ın 2019'daki üyeliği,⁷ örgüte siyasi ağırlık kazandıran ve TDT'nin kapsamını genişleten önemli bir adım olmuştur. Özbekistan'ın katılımıyla TDT, coğrafi olarak daha geniş ve kurumsal olarak daha çeşitli hale gelerek bölgesel varlığını ve diplomatik hedeflerini daha da sağlamlaştırmıştır.⁸

5 Mathias Albert – Lothar Brock, “Debordering the World of States: New Spaces in International Relations,” *New Political Science*, 18/1 (2007), s. 69-106.

6 Ali Asker, “Parlamentar Diplomasiinin Gelişiminde Türk Devletleri Parlamenteler Asamblesinin Çok Yönlü Faaliyetleri,” *Parlamentar Diplomasi*, Neu Press, Konya 2023, s. 24.

7 Uzun süre Türk Dünyasına yönelik kurumsal projelerin dışında kalan, ayrıca Türkiye ile ilişkiler konusunda son derece mesafeli davranan Özbekistan'ın dış politikasındaki İslam Kerimov'un ölümünden sonra ciddi dönüşümler yaşanmıştır. Bk. Ali Asker, “Özbekistan Cumhuriyeti: Dış Siyasette Yön Arayışları ve Dönüşüm Eğilimleri (1991-2021)”, *Modern Dünyada Türk Cumhuriyetleri*, ed. Baybarshan Ali Kazancı, Nobel Yayınları, Ankara 2023, s. 189-210.

8 Ahmet Faruk Çetinkaya – Neslihan Demirel, “Analyzing the Impact of the Organization of Turkic States on the Foreign Trade of Member Countries,” *Cogent Social Sciences*, 10/1, (2024), s. 3-4,

2021 yılında örgütün Türk Konseyi'nden TDT'ye dönüşümü önemli bir kırılma noktasıdır. Bu gelişme sadece bir isim değişikliği olmayıp stratejik önceliklerde de bir değişim sürecini başlatmıştır. Yeni isim, başlangıçtaki kültürel görevinin ötesinde daha geniş siyasi, ekonomik ve stratejik hedeflere vurgu yaparak daha resmi ve iddialı bir yapıya işaret etmiştir. Bu dönüşüm üye devletlerin stratejik coğrafi konumlarından ve ortak miraslarından yararlanarak TDT'nin Avrasya'da etkin bir bölgesel aktör olmaya çalıştığı jeopolitik manzaranın bir yansımasıdır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, yeni bağımsızlığını kazanan Türk devletleri esaslı surette ekonomik, siyasi ve stratejik dönüşümler yaşamışlardır. Bugün de devam eden bu sürecin ülkelere göre farklılık gösterdiğini ayrıca vurgulamak gerekir.⁹ Dağılma sonrası dönemde Türk devletleri uluslararası Sovyet yönetimince bastırılan kültürel ve siyasi kimliklerini yeniden inşa etmeye çalışmışlardır. Şunu da belirtelim ki Sovyet sonrası dönemde büyük güçlerin Türk Dünyasına yönelik rekabetinden ileri gelen bir ortamda “bölgenin tarihi ve kültürel mirası, jeopolitik konumu ve ekonomik potansiyeli doğal olarak Türkiye'yi daha avantajlı bir konuma getirmiştir.”¹⁰

TDT, bu devletlerin tarihi bağlarını yeniden canlandırmaları ve ekonomik kalkınmadan kültürel diplomasiye kadar çeşitli konularda iş birliği yapmaları açısından son derece uygun bir platform teşkil etmektedir. Zaman içinde örgüt, kültürel bir forum olmanın yanı sıra çağdaş siyasi ve ekonomik zorlukları da ele alabilen çok yönlü bir yapıya dönüşmüştür.

Bir başka önemli gelişme 2018'de Macaristan'ın gözlemci statüsüyle örgüt üyeliğine kabul edilmesi olmuştur. Bir Avrupa ülkesi olan Macaristan'ın teşkilat bünyesinde yer alması pek çok açıdan önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Öncelikle bu ülkenin teşkilata üye olma yönündeki çabaları, “Türk Dünyasının Batıya açılan tasavvurunu ön plana” çıkarmıştır.¹¹ TDT'nin geleneksel coğrafi sınırlarını aşan bu katılım, diplomatik iş birliğine yeni bir boyut kazandırmakta ve örgüte, kıtalararası kültürel diplomasi çabalarına katılma fırsatı vermektedir.

On yılı aşkın süredir varlığını sürdüren TDT, çok sayıda zirve ve bakanlar toplantısı düzenleyerek farklı sektörler arasında iş birliğini geliştirmiştir. Her zirve bir öncekinin üzerine inşa edilerek ticaret, altyapı geliştirme, kültürel değişim ve güvenlik iş birliği gibi alanlarda somut ilerlemeler kaydedilmesini sağlamıştır. Örneğin, 2021 yılında İstanbul'da düzenlenen zirve, ekonomik kalkınma, dijital dönüşüm ve bölgesel istikrar alanlarında daha fazla iş birliği vizyonunu ortaya koyarak, TDT'nin hem bölge içi bağları hem de küresel erişimini güçlendirme taahhüdünü yeniden teyit etmiştir.

9 Bk. Nurullah Çetin, “Sovyetler Birliği'nin Dağılmasından Sonra Türkistan'da Ekonomik, Siyasi ve Stratejik Dönüşümler”, *Ekonomi ve Siyaset Perspektifinden 21. Yüzyıl Asya Rönesansı*, ed. Nadim Macit ve Hamit Özman Gazi Kitabevi, Ankara 2024, s. 163-176.

10 Ali Asker – Ayşe Şener, “Türk Dünyasında İş Birliği ve Entegrasyon Sürecinin Kurumsallaşması Üzerine”, *Yeni Türkiye*, 27/120, [İş'te Birlik Özel Sayısı-I], Ankara 2021, s. 97-105.

11 Topsakal İlyas – Alperen Kürşad Zengin, “Türk Devletleri Teşkilatı: Siyasi, Ekonomik ve Kültürel Çıktılar”, *Kriter*, 6/63, (Aralık 2021), <https://kriterdergi.com/dis-politika/turk-devletleri-teskilati-siyasi-ekonomik-ve-kulturel-ciktilar>, [Erişim tarihi: 19.12.2024].

TDT'nin kurumsal yapısı, birçok alanda kapsamlı iş birliğini kolaylaştırmak üzere tasarlanmıştır. Örgütün merkezinde, en yüksek karar alma organı olarak görev yapan Devlet Başkanları Konseyi yer almaktadır. Bu konsey, stratejik öncelikleri tartışmak, politika girişimlerini kabul etmek ve örgüte genel anlamda rehberlik etmek üzere her yıl toplanır. Zirveler, üye devletlere kritik bölgesel ve küresel meseleleri müzakere etme fırsatı sunarak TDT'nin hem iç gelişmelere hem de dış zorluklara karşı duyarlı kalmasını sağlamaktadır. Devlet Başkanları Konseyi'ni tamamlayan Dışişleri Bakanları Konseyi, en üst düzeyde alınan politika ve kararların uygulanmasında önemli rol oynamaktadır. Dışişleri Bakanları Konseyi, TDT girişim ve politikalarının üye devletler arasında sorunsuz bir şekilde uygulanmasını sağlamaktan sorumlu bir koordinasyon organı olarak hizmet vermektedir. Bu kurum aynı zamanda diplomatik diyalogu kolaylaştırarak üye devletlerin dışişleri bakanlıklarının özellikle bölgesel güvenlik, uluslararası ticaret ve kültürel diplomasi gibi alanlarda dış politika hedeflerini senkronize etmelerini sağlamaktadır. Dışişleri Bakanları Konseyi düzenli olarak toplanarak diplomatik angajman ve politika koordinasyonu için önemli bir platform görevi üstlenmektedir.¹²

Yürütme düzeyinde, merkezi İstanbul'da bulunan Sekretarya, TDT'nin idari merkezi olarak işlev görmektedir. Sekretarya, Devlet Başkanları Konseyi tarafından atanan bir Genel Sekreter tarafından yönetilir. Sekretarya'nın rolü, kuruluşun günlük operasyonlarını yönetmek, politikaların uygulanmasını denetlemek ve TDT'nin çeşitli girişimlerindeki faaliyetlerini koordine etmektir. Bu birim ayrıca, üye devletleri acil bölgesel ve küresel sorunları tartışmak üzere bir araya getiren zirveler, bakanlar toplantıları ve diğer etkinlikleri düzenlemekle de görevlidir.¹³

Türk halklarının en eski geleneklerinden biri olan “ata”ya ve bilge kişilere başvurma ve danışma kurumu, Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde Aksakallar Konseyi olarak kurumsallaşmıştır. Bu Konsey, Türk Devletleri Teşkilatı'nın sürekli istişare organı olarak görev yapmaktadır. İstanbul'da gerçekleştirilen Türk Devletleri Teşkilatı'nın 8. Zirvesi sırasında, Konseyin daha etkin bir hale gelmesi ve geniş bilgi birikimine sahip aksakallardan daha fazla yararlanılabilmesi amacıyla, Devlet Başkanları tarafından Aksakallar Konseyi yönetmeliği güncellenmiştir.¹⁴

TDT'nin bir diğer önemli kurumu olan ve merkezi Kazakistan'da bulunan Türk Akademisi, entelektüel ve kültürel diplomasi girişimlerinin ilerletilmesinde hayati bir rol oynamaktadır. Akademi, Türk halklarının tarihi, kültürü ve dilleri üzerine araştırmaları teşvik etmekten ve üye devletleri birbirine bağlayan ortak mirasın daha iyi anlaşılmasını sağlamaktan sorumludur. Akademik iş birlikleri, konferanslar ve araştırma yayınları aracılığıyla Türk Akademisi, TDT'nin entelektüel temelini güçlendirmekte ve Türk dünyasının zengin kültürel geleneklerini sergileyerek kültürel diplomasiyi teşvik etmektedir. Akademi ayrıca üye ülkeler arasında

12 Erkan Aydın Merve – Liu Yi, “Türk Devletleri Teşkilatı: Ortak Bir Amaç İçin Çeşitli Motivasyonlar,” *Siyasal: Journal of Political Sciences*, 33/1, (2024), s. 39,

13 “Organizasyon Şeması,” Türk Devletleri Teşkilatı, <https://www.turkicstates.org/tr/organizasyon-semasi>. [Erişim tarihi: 29.09.2024].

14 “Organizasyon Şeması.”

öğrenci ve akademisyen değişimini kolaylaştırarak eğitim diplomasisi faaliyetleriyle de işgal etmektedir.¹⁵

TDT bünyesindeki bir diğer kilit kurum ise Uluslararası Türk Kültürü ve Mirası Vakfı'dır. Vakıf, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in girişimiyle, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Cumhurbaşkanlarının destekleriyle kurulmuştur. Vakfın Tüzüğü, 23 Ağustos 2012'de Bişkek'te düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Zirvesi'nde kabul edilmiştir. 11 Eylül 2015'te Astana Zirvesi'nde alınan kararla vakıf başkanının atanmasının ardından faaliyetlerine başlayan bu kurumun amacı, Türk dili konuşan halkların kültür ve mirasını korumak, incelemek ve tanıtmaktır. Bu doğrultuda vakıf, kültür, eğitim, bilim, insan hakları, turizm, bilgi ve iletişim gibi alanlarda çeşitli uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmakta, çeşitli projeleri desteklemekte, gerçekleştirmekte, ayrıca, Türk halkları arasında öncelikli alanlardaki faaliyetleri teşvik etmektedir. Vakfın faaliyetleri arasında, Türk kültür ve mirasının korunması, restorasyonu ve tanıtımı için fon sağlamak; bu alandaki bilimsel ve teknik sorunların çözümüne yardımcı olmak; uzmanların yetiştirilmesini desteklemek; seminerler, eğitimler, konferanslar, kongreler ve saha araştırmaları ile sergilerin düzenlenmesine yardımcı olmak; elektronik ve basılı formatlarda süreli yayınların hazırlanmasına katkıda bulunmak; yarışmalar, festivaller, turnuvalar gibi etkinlikleri düzenlemek; Türk dili konuşan halkların yaşadığı bölgelerde geleneksel sanatların ve uygulamalı sanatların yeniden canlanmasını, desteklenmesini ve gelişmesini teşvik etmek; fikri mülkiyet haklarının korunmasında sanatçılara, ressamalara ve diğer yaratıcı sanatçılara yardımcı olmak yer almaktadır.¹⁶

Birdiğer kurum olan Türk İş Konseyi, TDT çerçevesinde ekonomik iş birliğini kolaylaştırmakta, üye ülkeler arasında ticaret ve yatırımı teşvik etmektedir. İş Konseyi, hükümetler ve özel sektör arasında bir diyalog platformu olarak hizmet vermekte, iş ortaklıklarını teşvik etmekte ve bölgesel ekonomik entegrasyonu geliştiren girişimleri desteklemektedir. Konsey, enerji, altyapı, turizm ve teknoloji gibi sektörlerde iş birliği fırsatlarını araştırmak üzere girişimcileri, yatırımcıları ve politika yapıcıları bir araya getiren forumlar ve ticaret fuarları düzenlemektedir. İş Konseyi, çalışmaları aracılığıyla TDT'nin daha geniş kapsamlı ekonomik entegrasyon ve sürdürülebilir kalkınma hedefine katkıda bulunmaktadır.

TDT'nin öncelikli hedeflerinden biri Türk cumhuriyetleri arasında kültür birliğini güçlendirmektir. Bu hedef ortak kültürel festivaller, akademik iş birlikleri ve dil tanıtım programları gibi çeşitli kültürel diplomasi girişimleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. TDT, Türk Dünyasının ortak kültürel ve tarihi mirasını vurgulayarak, üye devletler arasında dayanışma duygusunu geliştirmeyi ve uluslararası kitlelere bölgenin olumlu imajını yansıtmayı amaçlamaktadır. Teşkilat üye devletlere özellikle bölgesel güvenlik, çatışma çözümü ve çok taraflı diplomasi gibi alanlarda dış politikalarını koordine etmeleri için bir platform sağlamaktadır.

15 "Türk Akademisi," Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/iliskili-kurumlar/turk-akademisi_1. [Erişim tarihi: 29.10.2024].

16 "Türk Kültür ve Miras Vakfı," Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/iliskili-kurumlar/turk-kultur-ve-miras-vakfi_5. [Erişim tarihi: 29.10.2024].

TDT ayrıca terörizm, sınır güvenliği ve sınır aşan suçlar gibi ortak endişe yaratan konularda diyalogu kolaylaştırarak Avrasya bölgesinde barış ve istikrarı teşvik etmeyi amaçlamaktadır.¹⁷ TDT, siyasi girişimleri aracılığıyla bölgesel istikrara katkıda bulunur ve üyelerinin uluslararası örgütlerdeki kolektif etkisini güçlendirir. Ekonomik entegrasyon açısından TDT, üye devletler arasında ticaret, yatırım ve altyapı gelişimini artırmayı amaçlamaktadır. Örgüt, enerji, ulaşım ve dijital inovasyon dâhil olmak üzere iş birliği için birkaç kilit sektör belirlemiştir. TDT, ekonomik entegrasyonu teşvik ederek, küresel ekonomide rekabet edebilecek, birbirine daha bağlı ve müreffeh bir Türk bölgesi yaratmayı amaçlamaktadır. Türk İş Konseyi, özel sektör ve hükümetler arasındaki diyalogu kolaylaştırarak, bölgesel ekonomik büyüme ve sürdürülebilirliği artıran girişimleri destekleyerek bu hedefe ulaşmada önemli rol oynamaktadır.

2021 İstanbul Zirvesi sırasında kabul edilen 2040 Vizyon Belgesi, TDT'nin uzun vadeli stratejik hedeflerinin ana hatlarını çizmektedir. Örgütün geleceğine yönelik bir yol haritası ortaya koyan bu belge, siyasi entegrasyon, ekonomik kalkınma ve kültürel diplomasi gibi kilit alanlarda iş birliğinin derinleştirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Vizyon Belgesi, TDT'nin küresel politika tartışmalarını şekillendirebilen ve üye devletlerin çıkarlarını uluslararası arenada destekleyebilen lider bir bölgesel örgüt olma arzusunu yansıtmaktadır. Ayrıca örgütün küresel profilini geliştirmenin ve diğer bölgesel örgütler ve uluslararası aktörlerle daha güçlü bağlar kurmanın bir aracı olarak kamu diplomasisine olan bağlılığını da vurgulamaktadır.¹⁸ 2040 Vizyonu, TDT'nin uzun vadeli hedeflerine ulaşmasında kamu diplomasisinin önemine özellikle vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda TDT kültürel ve eğitsel girişimler yoluyla yabancı halklarla etkileşime geçerek, yumuşak gücünü artırabilir ve küresel sahnede olumlu bir imaj oluşturabilir. Vizyon Belgesi, akademik değişimlerin genişletilmesini, Türk kültürünün uluslararası forumlarda tanıtılmasını ve TDT'nin mesajını güçlendirmek için ortak bir medya stratejisi geliştirilmesini öngörmektedir.

Sonuç olarak, Türk Devletleri Teşkilatı'nın kuruluşundan bu yana önemli bir evrim geçirdiğini ve kurumsal yapısının geniş bir yelpazede iş birliği için sağlam bir çerçeve sağladığını söylemek mümkündür. Örgütün kültürel, siyasi ve ekonomik entegrasyona odaklanan hedefleri, bölgesel iş birliğini geliştirme ve uluslararası topluma Türk Dünyasının birleşik bir imajını yansıtmaya yönündeki daha geniş misyonuyla uyumludur. Tarihsel temelleri ve kurumsal güçleri üzerine inşa edilen TDT, önümüzdeki on yıllarda küresel diplomaside daha belirgin bir rol oynamak için sağlam bir potansiyele sahiptir.

Kamu Diplomasisinde İş Birliği İhtiyacı

Kamu diplomasisi, bir veya bir grup devletin diğer ülkelerdeki kamuoyunu etkilemek, karşılıklı anlayışı geliştirmek ve küresel topluma olumlu bir imaj yansıtmak için stratejik iletişim

17 Asker, "Parlamentar Diplomasi Gelişiminde Türk Devletleri Parlamentarler Asamblesinin Çok Yönlü Faaliyetleri," s. 21.

18 "Türk Dünyası 2040 Vizyonu," <https://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf>. [Erişim tarihi: 25.09.2024].

çabalarını ifade eder.¹⁹ Bu diplomasi türü genellikle bir devletin kültürünün, değerlerinin, politikalarının ve ideolojilerinin kültürel değişim, eğitim girişimleri ve medya katılımı gibi çeşitli yollarla tanıtılmasını içerir.²⁰ TDT kapsamında yürütülen kamu diplomasisi, üye devletler arasındaki ortak kültürel, dilsel ve tarihi bağları güçlendirmek ve olumlu algıları şekillendirmek için küresel kitlelerle etkileşim kurma aracı olarak özel bir öneme sahiptir. TDT için kamu diplomasisi sadece dış angajmanla ilgili değil, aynı zamanda iç birliği pekiştirmekle de ilgilidir. Nitekim TDT'nin üye ülkeleri olan Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkiye ve Özbekistan yüzyıllara yayılan köklü bağlara sahiptir. Bu tarihi, dilsel ve kültürel bağlar, TDT'yi küresel meselelerde uyumlu ve etkili bir aktör olarak yansıtabilecek kamu diplomasisi için temel teşkil etmektedir. TDT, koordineli kamu diplomasisi yoluyla bu ortaklıklardan yararlanarak, Joseph Nye tarafından “zorlamaktan ziyade cezbetme ve birlikte benimseme yeteneği olarak tanımlanan”²¹ yumuşak gücünü önemli ölçüde artırabilir ve çekici bir kolektif imaj geliştirebilir.

Kamu diplomasisi özellikle TDT gibi bölgesel örgütler için önemlidir çünkü bu tür bir diplomasi uluslararası meşruiyetin geliştirilmesini kolaylaştırır. Uluslararası meşruiyet, bir kuruluşun küresel yönetime katılma hakkının küresel toplum tarafından tanınması anlamına gelir. Yabancı kamuoyuyla sürekli temas halinde olarak, kültürel girişimlerde iş birliği yaparak ve ortak değerleri teşvik ederek, TDT kendisini özellikle de Rusya, Çin ve Avrupa Birliği gibi büyük güçlerin yer aldığı Avrasya coğrafyasında meşru ve değerli bir ortak olarak konumlandırabilir. Ayrıca, TDT'nin kamu diplomasisi, Türk Dünyasının zengin kültürel mirasını tanıtarak kültürel etkiyi teşvik edebilecektir. Kamu diplomasisinin önemli bir parçasını oluşturan kültürel diplomasi,²² bir bölgenin kültür ve geleneklerinin sanat, müzik, edebiyat ve tarihi anlatılar yoluyla sergilenmesini içerir.²³ Tarihsel açıdan önemli bir Türk mirasına sahip olan TDT, kültürünü bir yumuşak güç kaynağı olarak yansıtmak ve hem bölgesel hem de küresel meselelerde etkisini artırmak için iyi bir konuma sahiptir.

Diplomatik ve kültürel iş birliğini ilerletme konusunda önemli adımlar atan TDT'nin ²⁴ iş birliği ve faaliyet vizyonu bağlamında kamu diplomasisi daha fazla dikkat çeken bir alan olarak öne çıkmaktadır. Bu konuda TDT'nin karşılaştığı en önemli zorluklardan biri üye devletlerin çeşitliliğidir. Ortak dilsel ve kültürel miraslarına rağmen, TDT üyelerinin siyasi

19 Ali Çiçek, “Soft Power, Public Diplomacy and Public Diplomacy Techniques: A Conceptual Evaluation,” *Turkish Business Journal*, 3/6, (2022), s. 110.

20 Diana Ingenhoff, Giada Calamai, ve Efe Sevin, “Key Influencers in Public Diplomacy 2.0: A Country-Based Social Network Analysis,” *Social Media + Society*, 7/1 (January 1, 2021); Efe Sevin, “Public Diplomacy: The New Foreign Policy ‘Tool,’” *Public Diplomacy and the Implementation of Foreign Policy in the US, Sweden and Turkey*, Palgrave Macmillan, Cham 2017, s. 52.

21 Joseph S. Nye, *Soft Power*, PublicAffairs, New York 2005, s. 5.

22 Ien Ang, Yudhishtir Raj Isar ve Phillip Mar, “Cultural Diplomacy: Beyond the National Interest?,” *Cultural Diplomacy: Beyond the National Interest?*, Routledge, New York 2018, s. 13.

23 Patricia M. Goff, “Cultural Diplomacy,” *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, ed. Nancy Snow and Nicholas J. Cull, Routledge, New York 2020, s. 32.

24 Selçuk Ural, “Türk Devletleri Teşkilatı Perspektifinden Balkanlardaki Türk Diasporası,” *Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi*, 3/1, (June 30, 2024), s. 6-8.

sistemleri, ekonomik çıkarları ve dış politika hedefleri önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Örneğin, Türkiye'nin NATO üyeliği ve güçlü uluslararası hedefleri ile karakterize edilen dış politika stratejisi, Kazakistan veya Kırgızistan'ın bölgesel odaklı stratejilerinden farklıdır. Bu farklı ulusal çıkarlar, tüm TDT üyelerinin isteklerini yansıtan birleşik bir kamu diplomasisi stratejisinin formüle edilmesini zorlaştırmaktadır. Bir diğer zorluk da TDT'nin faaliyet gösterdiği jeopolitik bağlamdır. Örgüt, Rusya ve Çin gibi büyük güçlerle sınır komşusu olan stratejik öneme sahip bir bölgede yer almaktadır. Sonuç olarak, TDT üyesi devletler karmaşık jeopolitik dinamikler arasında gezinmek, bir yandan bu dış aktörlerle ilişkilerini dengelerken bir yandan da iç uyumlarını korumaya çalışmak zorundadır. Kamu diplomasisi çabaları, güçlü komşuları yabancılaştırmaktan veya bireysel üye devletlerin jeopolitik çıkarlarını baltalamaktan kaçınmak için dikkatlice kalibre edilmelidir. Bu husus, tüm üye devletlerin destekleyebileceği tutarlı ve birleşik bir kamu diplomasisi stratejisinin geliştirilmesini zorlaştırmaktadır. Fakat TDT üye devletleri arasındaki ortak kültürel ve tarihi bağlar, uyumlu bir kamu diplomasisi anlatısı oluşturmak için güçlü bir temel sağlamaktadır. Türk Dünyası ortak bir dil ailesi, tarihi İpek Yolu'na kadar uzanan zengin bir kültürel miras ve Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan yüzyıllara dayanan tarihi bağlarla birleşmiştir.²⁵ Türk devletleri ve halkları arasındaki ortak unsurlar, Türk Dünyasının küresel medeniyete katkısını vurgulayan kamu diplomasisi girişimleri için temel teşkil etme potansiyeline sahiptir. TDT bu ortak kültürel anlatıyı teşvik ederek, daha birleşik bir imaj çizebilir ve diplomatik çabalarını güçlendirebilir. TDT'nin kültürel diplomasi potansiyeli özellikle umut vericidir. Üye ülkeler edebiyat, müzik, sanat ve bölgenin zengin tarihini yansıtan mekanlar de dâhil olmak üzere zengin kültürel geleneklere sahiptir. Sergiler, festivaller ve ortak eğitim programları gibi kültürel diplomasi girişimleri ortak kültür varlıklarını tanıtabilir, TDT içinde birlik duygusunu teşvik edebilir ve yurtdışındaki yumuşak gücünü artırabilir. Türk Kültür ve Miras Vakfı, Türk Dünyasının kültürel mirasını koruyan ve tanıtan projeleri destekleyerek bu konuda kritik bir rol oynamaktadır.

Birleşik bir kamu diplomasisi stratejisine duyulan ihtiyacı tetikleyen en önemli fırsatlardan biri de küresel çok kutupluluğun yükselişidir.²⁶ Dünyanın tek bir süper gücün hâkim olduğu tek kutuplu sistemden, çok kutuplu bir düzene doğru evrilme sürecini yaşadığı bir ortamda TDT gibi bölgesel örgütler kendilerini önemli oyuncular olarak tanıtmaya fırsatı yakalamış bulunuyorlar. TDT'nin ittifaklar kurması, küresel söylemleri şekillendirmesi, ekonomik kalkınma, barış ve bölgesel güvenlik gibi küresel konulardaki müzakerelerde yer alması bakımından kamu diplomasisi önemli bir araç rolünü üstlenmektedir. Tutarlı bir kamu diplomasisi stratejisi, TDT'nin uluslararası platformlarda sesini daha etkili bir şekilde duyurmasını ve küresel yönetimin şekillendirilmesinde daha aktif bir rol oynamasını sağlayacaktır.

25 Hasan Ali Karasar – Sanat K. Kuşkumbayev, *Türkistan Bütünleşmesi “Merkezi Asya’da Birlik Arayışları 1991-2001”*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2009, s. 357-358.

26 Charis Vlahos, Dimos Chatzinikolaou ve Badar Alam Iqbal, “New Globalization and Multipolarity: A Critical Review and the Regional Comprehensive Economic Partnership Case,” *Journal of Economic Integration*, 37/3, (2022), s. 460.

Hâlihazırda, TDT kapsamındaki diplomatik ve kültürel mübadele genel olarak Üye Ülkelerin Başkanları, Dışişleri Bakanları ve uygun görülen diğer Bakanların katılımıyla gerçekleşen toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda hayata geçmektedir.²⁷ Bu toplantılar, üye devletler arasında üst düzey diyalog ve dış politika hedeflerinin koordinasyonu için bir platform niteliğindedir. Ayrıca, Türk Dünyası Kültür Günleri ve Türk Akademisi'nin faaliyetleri gibi girişimler bölgenin ortak mirasını ve tarihini tanıtmaktadır. Ancak bu çabalar genellikle dağınıktır ve küresel algılar üzerinde kalıcı bir etki yaratabilecek kadar uyumlu bir çerçevede yürütülmemektedir. Bu yüzden etkin politik sonuçlar elde etmek için TDT'nin daha birleşik ve stratejik bir kamu diplomasisi yaklaşımı geliştirmesi gerekir.

Gelişmiş kamu diplomasisi alanında iş birliğine duyulan ihtiyacı tetikleyen bir diğer kritik faktör TDT'nin küresel sahnede artan görünürlüğüdür. TDT üyesi ülkeler kendi ulusal kültürlerini ve çıkarlarını yurt dışında tanıtmak için çaba sarf etseler de bu girişimler genellikle Türk Dünyası hakkında sürekli bir anlatı oluşturmak için gereken tutarlılık ve koordinasyondan yoksundur. Ortak bir kamu diplomasisi stratejisi, TDT'nin kaynaklarını bir araya getirmesine ve tek bir ses sunmasına olanak tanıyarak mesajının daha geniş ve daha çeşitli bir uluslararası kitleye ulaşmasını sağlayacaktır. Böyle bir strateji aynı zamanda TDT'nin, kolektif kimliklerini tanıtmak için uzun süredir kamu diplomasisinden yararlanan AB ve ASEAN gibi diğer bölgesel örgütlerle daha etkin bir şekilde rekabet etmesine yardımcı olacaktır.

Ortak bir kamu diplomasisi stratejisi TDT için elzemdir. Çünkü bu strateji örgütün ortak kültürel mirasını ve ortak dilini kullanmak bölünmüşlüğü getirdiği zorlukların üstesinden gelmek ve dünyaya birleşik bir imaj sunmak açısından faydalı olacaktır. TDT üye devletlerini birleştiren kültürel ve tarihi bağlar, kamu diplomasisi çabaları için güçlü bir temel oluşturmakta ve örgütün Türk Dünyasının küresel medeniyete katkılarını vurgulayan tutarlı bir anlatı yansıtmasına olanak sağlamaktadır. TDT üyesi devletler, kamu diplomasisi çabalarını koordine ederek, yabancı kamuoylarıyla etkileşimlerinde daha güçlü ve birleşik bir cephe sunabilir ve uluslararası sahnedeki kolektif etkilerini artırabilirler. Ortak kamu diplomasisinin en önemli faydalarından biri de TDT'nin bölgesel bölünmüşlüğü üstesinden gelmesini sağlamasıdır.²⁸ Üye devletler arasındaki siyasi sistem, ekonomik öncelikler ve dış politika hedeflerindeki farklılıklara rağmen, TDT, Türk Dünyasını birleştiren ortak değerleri ve çıkarları vurgulamak için kamu diplomasisini kullanabilir. TDT, ortak kültürel etkinlikler, akademik değişimler ve medya iş birlikleri yoluyla kolektif bir kimlik duygusunu teşvik ederek, üye devletler arasında daha derin bir dayanışma duygusu geliştirebilir. Bu da örgütün küresel forumlarda birleşik bir ses sunma ve uluslararası diplomaside Türk Dünyasının çıkarlarını destekleme kabiliyetini güçlendirecektir.

Kamu diplomasisi aynı zamanda uluslararası medya ve forumlarda görünürlüğü artırma²⁹ ve Türk Dünyası hakkında tutarlı bir anlatı oluşturma aracı da sunmaktadır. Küresel kamuoyunun

27 “Zirveler,” Türk Devletleri Teşkilatı, <https://www.turkicstates.org/tr/zirveler>. [Erişim tarihi: 03.10.2024].

28 Erdal Bay vd., “Türk Dünyası Birliği’ Algısı”, *Gazi Akademik Bakış* 11/21, (2017), s. 61.

29 Amelia Arsenault, “Public Diplomacy 2.0”, *Toward a New Public Diplomacy: Redirecting U.S. Foreign Policy*, ed. Philip Seib, Palgrave Macmillan US, New York 2009, s. 136.

uluslararası ilişkilerin şekillendirilmesinde kritik bir rol oynadığı bir çağda, TDT olumlu ve çekici bir imaj yansıtmak için yabancı kamuoyuyla aktif bir şekilde ilişki kurmalıdır. Kültürel sergiler, eğitim değişim programları ve medya kampanyaları gibi kamu diplomasisi girişimleri, üye devletlerin kültürel zenginliğini, tarihi önemini ve ekonomik potansiyelini vurgulamalarına yardımcı olacaktır. TDT, tutarlı ve ilgi çekici bir anlatı sunarak yumuşak gücünü artırabilir ve kendisini küresel iş birliğinde değerli bir ortak olarak konumlandırabilir. Anlatı oluşturma, olayların, politikaların veya değerlerin belirli bir vizyonunu veya yorumunu teşvik ederek küresel algıları şekillendirmeyi içermektedir.³⁰ TDT için anlatı oluşturmak, olumsuz stereotiplere karşı koymak ve Türk Dünyasına yönelik olumlu bir imaj inşasını geliştirmek açısından çok önemlidir. TDT, eşgüdümlü kamu diplomasisi çabalarıyla üye devletler hakkında küresel anlatıları şekillendirerek, ortak tarihleri, kültürel katkıları ve bölgesel istikrarı desteklemede bu devletlerin oynayacakları rollere vurgu yapacaktır. Bu durum teşkilatın uluslararası meşruiyetini artıracak ve küresel yönetimdeki etkisini güçlendirecektir.

Bölgesel birliği teşvik etmenin ve görünürlüğü artırmanın yanı sıra, ortak kamu diplomasisi TDT'yi daha geniş jeopolitik manzara içinde konumlandırmak için gereklidir. Türk Dünyası stratejik olarak Avrupa, Asya ve Orta Doğu'nun kesişme noktasında yer almaktadır ve bu da onu küresel ticaret, enerji ve güvenlik konularında kritik bir oyuncu haline getirmektedir. TDT, tutarlı bir kamu diplomasisini kullanarak bölgenin stratejik önemini vurgulayabilir ve kendisini bölgesel ve küresel yönetimde kilit bir aktör olarak tanıtabilir. Bu sadece örgütün diplomatik etkisini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda yabancı yatırımların çekilmesine, ekonomik ortaklıkların güçlendirilmesine ve diğer bölgesel örgütlerle daha fazla siyasi iş birliğinin teşvik edilmesine de yardımcı olacaktır.

Ortak Kamu Diplomasisi Faaliyetlerinin Potansiyel Alanları

TDT, bulunduğu geniş coğrafya, uluslararası ilişkiler açısından birbirini tamamlayıcı ülke profilleri ve dayandığı güçlü kültürel temeller itibariyle kamu diplomasisinin farklı kategorilerinde başarılı bir iş birliği çıkarabilecek potansiyele sahiptir. Bunlardan ilk aklı gelenleri ve TDT'nin kültürel ve siyasal hegemonyasını artıracı etkiye sahip olabileceği eğitim diplomasisi, insani yardım ve afet diplomasisi, kültürel diplomasi, medya ve iletişim stratejisi, dış politika koordinasyonu ve diplomasi alanlarıdır. TDT önceliğini bu alanlara taşıyarak kamu diplomasisinin daha farklı kategorilerinde de hedef ülkelerdeki veya bölgelerdeki nüfuzunu yumuşak güç açısından artırma potansiyeli taşımaktadır.

30 Alina Dolea, "Public Diplomacy as Co-Constructed Discourses of Engagement," in *The Handbook of Communication Engagement*, John Wiley & Sons Ltd, 2018, s. 331-345

Eğitim Diplomasisi

Eğitim, uluslararası uzun vadeli ilişkileri, karşılıklı anlayışı ve bilgi mübadelesini teşvik ettiği için kamu diplomasisinin temel taşlarından biridir.³¹ TDT bağlamında, eğitim diplomasisi üye devletler arasında kültürel bağları ve entelektüel iş birliğini geliştirmek için önemli bir platform sunmaktadır. TDT, yükseköğrenim değişimlerine, burslara ve iş birliğine dayalı araştırma girişimlerine odaklanarak bölge içi bağları güçlendirmek ve Türk halklarının ortak mirasını tanıtmak için bir araç olarak eğitimden yararlanabilir. TDT eğitim diplomasisi için potansiyel bir model, AB üye ülkeleri ve ortak ülkeler arasında öğrenci ve akademisyen değişimini kolaylaştıran Avrupa Birliği Erasmus+ Programıdır. Bu program eğitim hareketliliği yoluyla Avrupa kimliğinin ve sınır ötesi anlayışın geliştirilmesine önemli katkıda bulunmuştur.³²

Benzer şekilde, TDT, üye devletlerden öğrenci ve akademisyenlerin birbirlerinin kurumlarında eğitim görmelerini, araştırma yapmalarını ve çalışmalarını sağlayacak bir Türk Eğitim Değişim Programı oluşturabilir ya da mevcut program olan Orhun Süreci (öğrenci ve akademisyen değişim programı) aktif hale getirilebilir. Bu, Türk tarihi, dili ve kültürüne yönelik karşılıklı takdiri derinleştirirken, aynı zamanda ortak bir amaç ve bölgesel kimlik duygusuna sahip geleceğin liderleri ve diplomatlarından oluşan bir nesil yetiştirecektir. Mevcut durumda TDT, 2017 yılında yükseköğretimde akademik değişim programı için Orhun Süreci Değişim Programı'nı devreye sokmuştur.³³ Ancak program mevcut haliyle tamamen işlevsiz görünmektedir. Zira Orhun Süreci kapsamında değişim programına katılımı sağlayacak bir fonun yokluğu en büyük problemler arasındadır. Öte yandan Türkiye'deki bütün üniversitelerin uluslararası ilişkiler ofisleri, tek tek bölümler bazında Erasmus Koordinatörü ataması yaparken ve öğrencilerini bu değişim programına teşvik ederken, Türkiye de dâhil olmak üzere TDT üye ülkelerinin üniversitelerinde Orhun Süreci teşvik edilmemektedir; dolayısıyla, süreç pasif ve işlevsizdir.

Buna ek olarak, TDT Türk çalışmaları konusunda uzmanlaşmış ortak araştırma merkezlerine odaklanmalıdır. Bu merkezler Türk tarihi, dilbilimi, kültürü ve jeopolitiği ile ilgili araştırma projelerinde iş birliği yapmak üzere üye devletlerden akademisyenleri bir araya getirmelidir. Bu tür merkezlerin kurulması sadece bölge içindeki akademik iş birliğini güçlendirmekle kalmayacak, aynı zamanda Türk Dünyası üzerine uluslararası araştırmalar için merkez görevi görerek TDT üye ülkelerinin küresel görünürlüğünü artıracaktır. Eğitim diplomasisinin bir diğer kilit bileşeni olan burs programları, sınır ötesi akademik katılımı teşvik edecek şekilde tasarlanmalıdır.³⁴ TDT

31 Giles Scott-Smith, "Exchange Programs and Public Diplomacy", *Routledge Handbook of Public Diplomacy* Routledge 2020, s. 38-49.

32 Laura C. Ferreira, Pereira and João Mourato Pinto, "Soft Power in the European Union's Strategic Partnership Diplomacy: The Erasmus Plus Programme", *The European Union's Strategic Partnerships*, ed. Laura C. Ferreira-Pereira and Michael Smith, The European Union in International Affairs, Springer International Publishing, Cham 2021, s. 72-74.

33 "Orhun Süreci Değişim Programı," Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/orhun-sureci-degisim-programi-basvurulari-devam-etmektedir_1321. [Erişim tarihi: 03.10.2024].

34 Efe Sevin, Emily T. Metzgar ve Craig Hayden, "The Scholarship of Public Diplomacy: Analysis of a Growing Field," *International Journal of Communication*, 22 (2019), s. 4814-4837.

üyeleri ülkelerden uluslararası ilişkiler, Türk çalışmaları ve kamu diplomasisi gibi alanlarda eğitim gören öğrencilere mali destek sağlamak üzere bir Türk Burs Fonu kurulmalıdır. TDT, geleceğin liderlerinin eğitimine yatırım yaparak yumuşak gücünü güçlendirecek ve ortak kültürel mirasının korunmasını ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacaktır.

İnsani Yardım ve Afet Diplomasisi

İnsani yardım ve afet diplomasisi, TDT bünyesinde ortak kamu diplomasisi faaliyetleri için bir diğer önemli alanı temsil edecektir. Bir örgütün krizlere etkili bir şekilde yanıt verebilme kabiliyeti sadece küresel konumunu güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda üyeleri arasındaki dayanışmayı da pekiştirir.³⁵ TDT için afet diplomasisi, küresel sahnede birlik ve şefkat imajı yansıtabilecek ve iş birliğini teşvik etmek için stratejik bir araç olarak hizmet edebilecek bir potansiyele sahiptir. İnsani yardım ve afet diplomasisi konusunda uluslararası iş birliği yapan çok sayıda başarılı örgüt vardır. Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi (KİK), bölgesel örgütlerin kriz zamanlarında insani yardımı nasıl koordine edebileceğine dair bir örnek sunmaktadır. KİK, afet yardımı ve insani yardım misyonlarında önemli bir rol oynamakta, bölgesel ve uluslararası acil durumlara müdahale etmek için üye ülkeler arasında kaynakları seferber etmektedir.³⁶ TDT de benzer bir yaklaşım benimseyerek Türk Cumhuriyetlerinde de doğal afetlere, insani krizlere ve halk sağlığı acil durumlarına ortak müdahaleyi koordine edebilecek bir “Türk İnsani Yardım Görev Gücü” oluşturmalıdır. Bu görev gücü, özellikle doğal afetlere veya çatışmalara eğilimli bölgelerde, afet sonrası yeniden yapılanma çabaları ve koordineli sağlık diplomasisi gibi ortak afet yardım girişimlerini kolaylaştırabilecektir. Buna ek olarak, TDT krizden etkilenen bölgelere acil yardım sağlayan insani yardım misyonları düzenleyebilecek ve örgütün temelini oluşturan kolektif dayanışma ve iş birliği değerlerini teşvik edebilecektir. Bu aynı zamanda TDT’nin uluslararası insani yardım çevrelerindeki güvenilirliğini artıracak ve küresel barış ve güvenliğe olan bağlılığını gösterecektir.

Kültürel Diplomasi

Kültürel diplomasi, uluslararası köprüler kurmanın ve bir bölgenin yumuşak gücünü artırmanın en etkili yollarından biridir.³⁷ Zengin kültürel mirası ve ortak dilsel kökleri ile TDT, Türk Dünyasının uyumlu bir imajını yansıtmak için kültürel diplomasiyi kullanmak için iyi bir konuma sahiptir. Ortak kültürel girişimler, Türk Dünyasının küresel kültüre katkılarını teşvik ederken üye devletler arasında ortak kimliği güçlendirebilecektir. Kültürel diplomasi de devletlerarası örgütleri ahenk içinde yürütmeyi başardığında önemli başarılar elde ettiği bir kamu

35 Olga Bogatyreva, “Humanitarian Diplomacy: Modern Concepts and Approaches,” *Herald of the Russian Academy of Sciences*, 92/14, (December 2022), s. 1349-1366.

36 Ghassan Elkahlout – Sansom Milton, “The Evolution of the Gulf States as Humanitarian Donors,” *Third World Quarterly*, (July 10, 2023), s. 1-20.

37 Jack T. Lee, “Soft Power and Cultural Diplomacy: Emerging Education Hubs in Asia,” *Comparative Education*, 51/3, (July 3, 2015), s. 353-374.

diplomasisi türüdür. Örneğin ASEAN, kültür turizmini, mirasın korunmasını ve bölgesel kimlik inşasını teşvik eden kültürel değişim girişimleriyle kültürel diplomasi için değerli bir model sunmaktadır.³⁸ Benzer şekilde, TDT Türk Dünyasının sanat, müzik, edebiyat ve geleneklerini kutlayan “Türk Kültür Festivalleri” düzenleyebilir. Bu festivaller üye ülkeler arasında dönüşümlü olarak düzenlenerek her ülkenin kendine özgü kültürel mirasını sergilemesine ve aynı zamanda bölgeyi birbirine bağlayan ortak noktaların vurgulamasına imkân tanıyabilir.

Önerilebilecek bir diğer girişim de TDT üyesi ülkeler arasındaki tarihi ve kültürel bağları vurgulayan ortak müzelerin veya gezici sergilerin kurulmasıdır. Bu kültürel diplomasi çabaları, tarihsel olarak Türk Dünyasını diğer bölgelere bağlayan İpek Yolu gibi eski ticaret yollarının yeniden canlandırılmasına odaklanacaktır. TDT, ortak tarihi anlatıları vurgulayarak, turizmi, kültürel alışverişi ve ekonomik iş birliğini teşvik edebilir ve Doğu ile Batı arasında bir köprü olma rolünü daha da sağlamlaştırabilir. Türk dilinin tanıtımı da kültürel diplomasinin bir diğer kilit unsurudur. Üye ülkeler arasında Türk dillerinin öğretilmesi ve dilbilim çalışmalarının uluslararası düzeyde teşvik edilmesi için koordineli bir çaba gösterilmesi, karşılıklı anlayışı artıracak ve bölgenin dilsel çeşitliliğini koruyacaktır. Bu tür girişimler, dil enstitülerinin kurulmasını yanı sıra ortak kültürel kimlik duygusunu geliştirmek için Türk dillerinde ortak medya yapımlarını da içermelidir.

Medya ve İletişim Stratejisi

Medya, kamuoyunu şekillendirmek için güçlü bir araçtır ve uluslararası arenada TDT'nin olumlu bir imajını yansıtmak için birleşik bir medya stratejisi elzemdir. TDT üye devletleri medya üretimi ve iletişim stratejileri konusunda iş birliği yaparak küresel sahnedeki görünürlüklerini ve etkilerini artırmaya çalışmalıdır. Belgesellerden haber programlarına kadar uzanan ortak medya içeriklerinin oluşturulması, Türk Dünyası ve küresel meselelerdeki rolü hakkında tutarlı bir anlatı sunulmasına yardımcı olma potansiyeli taşımaktadır. Bu anlamda TDT'ye medya iş birliği için değerli bir model, Avrupa ülkeleri arasında sınır ötesi medya iş birliğini teşvik eden Avrupa Yayın Birliği (EBU) olabilir.³⁹ TDT, kendi Türk Yayın Ağını kurarak üye devletlerin haber, kültürel program ve eğitim içeriklerini hem bölgesel hem de küresel izleyicilerle paylaşabilecekleri bir platform sağlayabilir. Bu medya ağı, TDT'nin kültürel ve siyasi başarılarının sergilenmesini sağlarken, Türk Dünyasının önemi hakkında uluslararası kamuoyunda daha fazla anlayış geliştirecektir. TDT, kendi medya organlarını oluşturmanın yanı sıra, faaliyetlerinin medyada daha fazla yer alması için uluslararası medya kuruluşlarıyla ortaklıklara öncelik vermelidir. Uluslararası yayın kuruluşlarıyla ortak projelerin yanı sıra ortak medya eğitim programlarının oluşturulması, TDT'ye küresel medya pazarlarındaki erişimini ve etkisini genişletme fırsatı

38 Ratih Indraswari Ma, “Cultural Diplomacy in ASEAN: Collaborative Efforts,” *International Journal of Social Science and Humanity*, 5/4 (2015), s. 394; David Ocón, “Cultural Diplomacy and Co-Operation in ASEAN: The Role of Arts and Culture Festivals,” *The Hague Journal of Diplomacy*, 17/2, (2021), s. 277-305.

39 Barry Turner, “European Broadcasting Union (EBU),” *The Statesman's Yearbook: The Politics, Cultures and Economies of the World 2004*, 2003, s. 74-74; Bülent Küçükdoğan, “Avrupa Yayın Birliği (EBU),” *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 6 (2012), s. 175-201.

sunacaktır. TDT, kendi anlatısını kontrol ederek ve küresel medya platformlarıyla aktif bir şekilde etkileşim kurarak olumsuz klişelere karşı koyabilir ve bölgenin daha doğru ve olumlu imajını teşvik edebilir.

Dış Politika Koordinasyonu ve Diplomasi

Dış politika koordinasyonu kamu diplomasisinin kritik bir unsurudur. Zira bu tür koordinasyon girişimleri, bölgesel örgütlerin önemli uluslararası meselelerde ortak bir duruş sergilemesine olanak tanımaktadır. TDT için dış politika koordinasyonu, üye devletlerin diplomatik çabalarının örgütün daha geniş hedefleriyle uyumlu olmasını sağlamaya yardımcı olabilecek ve çok taraflı forumlarda ve uluslararası örgütlerde etkisini artırabilecektir. Avrupa Birliği ve Nordik Konseyi bölgesel örgütlerin etkilerini artırmak için dış politikayı nasıl koordine edebileceklerine dair değerli örnekler sunmaktadır. Her iki kurum da üye devletlerin ekonomik iş birliği, güvenlik ve çok taraflılık gibi konularda birleşik bir cephe oluşturmalarını sağlayacak mekanizmalar kurmuştur. TDT, üye devletlerin kilit uluslararası konulardaki pozisyonlarını uyumlu hale getirmekten ve TDT'yi küresel forumlarda kolektif bir varlık olarak temsil etmekten sorumlu olacak bir “Dış Politika Koordinasyon Konseyi” oluşturarak bu modeli takip etmelidir. Bu Konsey çok taraflılık, güvenlik iş birliği ve ekonomik diplomasi gibi konularda ortak pozisyonlar oluşturmaya odaklanabilir. Üye devletlerin bu konularda tek bir sesle konuşmasını sağlayarak TDT'nin Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlar ve Şanghay İşbirliği Örgütü gibi bölgesel örgütler nezdindeki güvenilirliğini ve etkisini artırabilecektir. Ayrıca, koordineli dış politika çabaları, TDT'nin diğer bölgesel örgütlerle ilişkilerini güçlendirmesine ve karşılıklı çıkar alanlarında daha fazla diyalog ve iş birliğini teşvik etmesine olanak tanıyacaktır.

Diğer Bölgesel Birliklerde Stratejik Kamu Diplomasisi ve TDT İçin Çıkarımlar

TDT, bölgesel ve küresel ölçekte etkili iş birliği örgütü olma kapasitesine sahip bir organizasyondur. TDT'nin mevcut potansiyelini ve nüfuz alanını geliştirmek için kamu diplomasisi boyutunu güçlendirmek son derece önemlidir. Bunun için ise dünyada benzer örgütlerin başarılı kamu diplomasisi politikaları, TDT için bir pusula rolü oynayacaktır. Bu örgütlere Avrupa Birliği, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyini örnek gösterebiliriz.

Avrupa Birliği, Avrupa kimliğini ve değerlerini üye ülkelerde ve ötesinde tanıtmak için eğitim, kültür ve medya stratejilerinden başarıyla yararlanan bölgesel kamu diplomasisi için yaygın bir model olarak kabul edilmektedir.⁴⁰ AB'nin Erasmus+ Programı, eğitim diplomasisinin karşılıklı anlayışı ve bölgesel entegrasyonu nasıl teşvik edebileceğinin en iyi örneğidir. Bu

40 Weiqing Song – Evangelos Fanoulis, “Global Perspectives on European Union Public Diplomacy: An Introduction,” *Journal of Contemporary European Studies*, 31/1 (2023), s. 1-7.

program sayesinde milyonlarca öğrenci ve akademisyen yurtdışında eğitim alma fırsatı bulmuş, fikir alışverişini teşvik etmiş ve ortak bir Avrupa kimliğini güçlendirmiştir.⁴¹ TDT, Türk tarihi, dili ve kültürünün incelenmesini teşvik eden benzer eğitim değişim programları oluşturarak bu modeli örnek almalıdır.

Kültürel diplomasi alanında AB, sanat ve yaratıcı endüstrilerde sınır ötesi iş birliğini destekleyen Yaratıcı Avrupa gibi programlar uygulamaktadır. AB ayrıca, Avrupa çapında medya iş birliği için bir platform sağlayan Avrupa Yayın Birliği ile örneklenen güçlü bir medya stratejisi geliştirmiştir.⁴² TDT, Türk Dünyasının ortak mirasını vurgulayan kendi sınır ötesi medya platformlarını ve kültürel girişimlerini oluşturmak için bu örneklerden yararlanmalıdır. TDT, eğitim, kültür ve medya alanlarında iş birliğini teşvik ederek yumuşak gücünü artıracak ve üye devletler arasında kolektif kimlik duygusunu teşvik edebilecektir. TDT'nin AB'den öğrenebileceği önemli bir ders de kurumsal kapasite geliştirmedir. AB'nin kamu diplomasisindeki başarısı büyük ölçüde, üye devletlerin çabalarını etkili bir şekilde koordine edebilmelerini sağlayan iyi gelişmiş kurumlarından kaynaklanmaktadır. TDT, kamu diplomasisi için güçlü kurumsal çerçeveler inşa ederek üye devletlerinin birlikte uyumlu bir şekilde çalışmasını ve dünyaya birleşik bir imaj yansıtmasını sağlamalıdır.

ASEAN, özellikle kültürel diplomasi ve bölgesel kimlik inşası alanlarında TDT için bir başka değerli vaka çalışması sunmaktadır. ASEAN, kültür turizmini ve mirasın korunmasını teşvik eden ASEAN Kültürel Değişim gibi girişimler aracılığıyla ortak kimlik duygusunu başarılı bir şekilde desteklemiştir.⁴³ ASEAN gibi TDT de Türk Dünyasının zengin geleneklerini vurgulayan festivaller ve sergiler gibi sınır ötesi kültürel girişimler düzenleyerek ortak tarih ve kültürünü tanıtmalıdır. ASEAN'ın diplomasisine yön veren temel ilkelerden biri, üye devletlerin iç işlerine karışmama taahhüdüdür. Bu ilke ASEAN'ın bölgesel iş birliğini teşvik ederken iç bütünlüğünü korumasını sağlamıştır.⁴⁴ TDT de benzer bir yaklaşım benimseyerek kamu diplomasisi girişimlerinin ortak hedefleri teşvik ederken üye devletlerin egemenliğine saygı göstermesini sağlamalıdır. Bu bağlamda teşkilat, ulusal egemenlik ile bölgesel iş birliğini dengeleyerek etkisini artırabilir. ASEAN'ın medya diplomasisine yaklaşımı da TDT için değerli içgörüler sunmaktadır. ASEAN, Güneydoğu Asya hakkında tutarlı bir anlatıyı teşvik etmek için medya platformlarını kullanmış ve bölgenin ekonomik kalkınmasını, kültürel çeşitliliğini ve

41 Laura C. Ferreira-Pereira ve João Mourato Pinto, "Soft Power in the European Union's Strategic Partnership Diplomacy: The Erasmus Plus Programme," *The European Union's Strategic Partnerships*, ed. Laura C. Ferreira-Pereira ve Michael Smith, The European Union in International Affairs, Springer International Publishing, Cham 2021, s. 69-94.

42 Mai'a K. Davis Cross, "Conceptualizing European Public Diplomacy," *European Public Diplomacy*, ed. Mai'a K. Davis Cross and Jan Melissen, Palgrave Macmillan US, New York 2013, s. 1-11.

43 Muhammad Rizky Andis Rafaldhanis, Yunita Fajarani ve Arya Dimas Kartanapura, "Enhancing Cross-Cultural Understanding Among ASEAN Youth," *Jurnal Alternatif-Jurnal Ilmu Hubungan Internasional*, 14/2 (2023), s. 80.

44 Robin Ramcharan, "ASEAN and Non-Interference: A Principle Maintained," *Contemporary Southeast Asia*, (2000), s. 60-88; Eric Corthay, "The ASEAN Doctrine of Non-Interference in Light of the Fundamental Principle of Non-Intervention," *APLPJ*, 17 (2015), s. 1.

siyasi istikrarını vurgulamıştır.⁴⁵ TDT de bölgenin stratejik önemini, kültürel zenginliğini ve Doğu ile Batı arasındaki köprü rolünü vurgulayarak benzer anlatıları teşvik etmek için kendi medya platformlarını geliştirebilir.

Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi (KİK), bölgesel örgütlerin insani yardım, kriz yönetimi ve dış politikada koordineli diplomasiyi nasıl kullanabileceklerine dair ilgi çekici bir örnek sunmaktadır. KİK, insani yardım çabalarını koordine ederek doğal afetler ve çatışmalar gibi bölgesel krizlere müdahale etmek için üye devletleri başarılı bir şekilde harekete geçirmiştir. Bu durum, kriz zamanlarında bölgesel iş birliğinin önemini ortaya koymakta ve TDT'nin izleyebileceği bir model sunmaktadır. Dış politika koordinasyonu açısından KİK, üye devletlerinin siyasi çeşitliliğine rağmen birleşik bir dış imaj yansıtmayı başarmıştır. Bu durum, özellikle KİK devletlerinin krizdeki ülkelere yardım sağlamak için iş birliği yaptığı insani diplomasi alanında kendini göstermiştir. TDT de dış politika ve insani yardım çabalarını koordine etmek için mekanizmalar kurarak benzer bir yaklaşım benimsemeli ve uluslararası sahnede birleşik bir cephe sunmalıdır. KİK'in bölgesel istikrara verdiği önem, TDT için bir başka önemli örnek sunmaktadır. KİK, kolektif güvenlik ve kriz yönetimine odaklanarak bölgesel örgütlerin barış ve istikrarın korunmasında kritik bir rol oynayabileceği fikrini pekiştirmiştir.⁴⁶ TDT, tıpkı KİK'in sahip olduğu yaklaşıma benzer şekilde, bölgesel güvenlikte iş birliğini teşvik ederken üye devletlerin terörizm, sınır ötesi suçlar ve çevresel felaketler gibi sorunlarla ilgili çalışmalarını sürdürmelidir.

Burada bahsi geçen üç örnek, TDT'nin stratejik kamu diplomasisi girişimleri yoluyla etkisini arttırmak için büyük bir potansiyele sahip olması açısından yol gösterici olabilir. TDT, eğitim diplomasisi, insani yardım, kültürel tanıtım, medya stratejisi ve dış politika koordinasyonu gibi kilit alanlara odaklanarak, üye devletler arasında daha güçlü bağlar kurmalı ve küresel sahnede olumlu ve uyumlu bir imajı teşvik etmelidir. AB, ASEAN ve KİK gibi karşılaştırmalı örneklerden çıkarılan dersler, bölgesel örgütlerin yumuşak güçlerini arttırmak, iç uyumlarını sağlamak ve dünyaya birleşik bir anlatı yansıtmak için kamu diplomasisinden nasıl yararlanabileceklerine dair değerli bilgiler sunmaktadır. Doğru stratejiler uygulandığı takdirde TDT küresel diplomaside öncü bir ses haline gelebilecektir. Bu stratejiler sonucunda TDT Türk Dünyasına ilişkin uluslararası algıları şekillendirerek, ortak değer ve çıkarları destekleyebilecektir.

TDT İçin Ortak Kamu Diplomasisi Faaliyetleri Yürütmenin Zorlukları ve Avantajları

TDT için ortak kamu diplomasisi projeksiyonu, bazı temel zorlukları ve avantajları beraberinde getirmektedir. Zira TDT üyesi ülkelerin siyasal yapılarından ve siyasal kültürlerinden kaynaklı

45 Anak Agung Mia Intenilia, Putri Ekaresty Haes ve Gede Suardana, "Utilizing Digital Platforms for Diplomacy in ASEAN: A Preliminary Overview," *Journal of Communication Studies and Society*, 1/1 (2022), s. 1-7.

46 Amira Ahmed Elsayed Abdelkhalak, "The Role of Gulf Cooperation Council in Conflict Management, 1981-2019: A Comparative Study," *Contemporary Review of the Middle East*, 9/1 (2022), s. 99-115.

bazı farklılıklar vardır. Bu ülkelerin öncelikleri, uluslararası ilişkilerdeki paydaşları, potansiyel dost ve düşmanları farklılık arz edebilmektedir. Ancak zorluklara rağmen bu ülkelerin bir araya geldiğinde elde edeceği önemli avantajlar da olacaktır. Bu bölüm, TDT açısından bahsi geçen zorluk ve avantajlara değerlendirmektedir.

TDT bünyesinde önemli bir iş birliği potansiyeli bulunmasına rağmen, ortak kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmenin zorlukları da yok değildir. En acil sorunlardan biri üye devletlerin siyasi heterojenliğidir. TDT, demokrasi algısı, kültür ve pratiği bakımından farklı devlet ve ulusları içermektedir. Siyasi yapılar ve yönetimdeki farklılıklar, her üye devletin her zaman uyumayabilecek farklı iç ve dış politika önceliklerine sahip olması nedeniyle, birleşik bir kamu diplomasisi stratejisi oluşturmanın önünde engeller yaratacaktır. Bu siyasi heterojenlik, uyumlu mesajların ve eşgüdümlü diplomatik çabaların oluşturulmasını zorlaştırmaktadır. Siyasi çeşitliliğe ek olarak, TDT üye devletleri arasındaki dış politika öncelikleri de önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Örneğin Türkiye bir NATO üyesidir ve Avrupa, Orta Doğu ve daha geniş bir İslam Dünyası ile angajmanı içeren stratejik hedefleri vardır. Buna karşılık, Kırgızistan ve Kazakistan gibi Türkistan devletleri Rusya ve Çin gibi komşu güçlerle istikrarlı ilişkiler sürdürmeye odaklanma eğilimindedir ve genellikle Batılı kurumlarla açık siyasi ittifaklardan kaçınmaktadır. Bu farklı dış politika çıkarları, TDT üyelerinin bir yandan örgütün kolektif çıkarlarına hitap ederken diğer yandan üye devletlerin kendilerine özgü önceliklerine saygı gösteren bir kamu diplomasisi stratejisi oluşturmalarını zorlaştırabilecektir.

TDT üyeleri arasındaki kültürel farklılıklar ince de olsa zorluklar yaratmaktadır. Türk dil ailesi ve tarihi bağlarla birleşmiş olsalar da TDT ülkeleri arasında coğrafya, din ve siyasi geçmişten etkilenen belirgin kültürel farklılıklar vardır. Örneğin, Türkiye'nin daha laik siyasi ortamı, Türkistan'ın bazı bölgelerinde yaygın olan İslami geleneklerle tezat oluşturmaktadır. Bu tezatlar ulusal kimliklerinin farklı yönlerini vurgulama zarureti doğururken, kamu diplomasisi yoluyla birleşik bir kültürel anlatı sunma çabalarını zorlaştırabilir.

Tüm bu zorluklara rağmen, TDT çerçevesinde ortak kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmenin önemli avantajları vardır. En belirgin avantaj, üye devletleri birbirine bağlayan ortak Türk dili, kültürü ve tarihi bağlara dayanan ortak kimliktir. Bu ortak unsurlar, özellikle kültürel diplomasi ve eğitim değişimleri alanlarında iş birliği çabaları için sağlam bir temel oluşturmaktadır. Dilsel ve kültürel ortaklıklar, TDT içinde birlik duygusunu teşvik etmek ve uluslararası kitlelere tutarlı, çekici bir Türk Dünyası imajı sunmak için etkili bir şekilde kullanılabilir. Bu ortak kimlik, TDT'nin ulusal sınırları aşan kolektif bir anlatıya ulaşmasını sağlayabilmesi bakımından güçlü bir kamu diplomasisi aracıdır. Bir diğer önemli avantaj ise üye ülkelerin stratejik öneme haiz jeopolitik konumudur. Türk Dünyasını hem Doğu hem de Batı medeniyetlerine bağlayan İpek Yolu'nun tarihi mirası, bölgenin ticaret, kültür ve diplomasi merkezi olarak rolünü vurgulayan ortak kamu diplomasisi girişimleriyle yeniden canlandırılabilir. TDT, kendisini Avrupa ve Asya arasında bir bağlayıcı olarak konumlandırarak uluslararası diplomasideki önemini artırabilir.

Son olarak, ortak kamu diplomasisi faaliyetleri tüm TDT üye ülkelerine karşılıklı fayda sağlayacaktır. Kaynakların mobilizasyonu ve diplomatik çabaların koordinasyonu sayesinde üye devletlerin uluslararası görünürlüğünü ve yumuşak gücünü artırabilmek mümkündür. Koordineli kamu diplomasisi çabaları, TDT üye devletlerinin kültürel, ekonomik ve siyasi başarılarını güçlendirmeye yardımcı olarak onları uluslararası ortaklar ve yatırımcılar için daha cazip hale getirebilecektir.

Türk Devletleri Teşkilatı için Kamu Diplomasisi Stratejisi Önerileri

TDT'nin ortak bir kamu diplomasisi anlayışına geçebilmesi, bu çalışma kapsamında beş temel öneriyi içermektedir. Bunlar kamu diplomasisinin kurumsallaştırılması, eğitim ve kültür kurumlarından yararlanma, kapsamlı bir medya stratejisi oluşturmak, uluslararası kurumlarla etkileşim ve uzun vadeli stratejik ortaklıkların sürdürülmesi şeklinde sıralanabilir.

Kamu Diplomasisinin Kurumsallaştırılması

TDT'nin küresel ölçekte etkin bir şekilde kamu diplomasisi yürütebilmesi için kamu diplomasisi çabalarının kurumsallaştırılması öncelikli öneme sahiptir. Tavsiye edilen ilk adım, TDT Sekreteryası bünyesinde bir "Kamu Diplomasisi Koordinasyon Birimi"nin kurulmasıdır. Bu birim, kamu diplomasisi faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekten sorumlu olmalı, üye devletlerin çabalarının uyumlu olmasını ve örgütün birleşik bir anlatı sunmasını sağlamalıdır. Birim ayrıca uluslararası medya, kültür kurumları ve yabancı kamuoylarıyla ilişkileri yönetmeli, tüm iletişim ve sosyal yardım faaliyetleri için merkezi organ olarak hareket etmelidir. Bir Kamu Diplomasisi Koordinasyon Biriminin oluşturulması, kamu diplomasisinin bir dizi geçici girişimden ziyade TDT içinde stratejik bir öncelik olarak ele alınmasını sağlayacaktır. Bu birim kapsamlı bir kamu diplomasisi stratejisi geliştirmek, ölçülebilir hedefler belirlemek ve zaman içinde kaydedilen ilerlemeyi takip etmekle görevlendirilmeli, ayrıca diplomatik mesajların tutarlı olmasını ve TDT'nin daha geniş hedefleriyle uyumlu olmasını sağlamak için üye devletlerin dışişleri bakanlıklarıyla yakın iş birliği içinde çalışmalıdır. Kamu diplomasisinin bu şekilde kurumsallaştırılması, TDT'ye küresel kitlelerle etkili bir şekilde iletişim kurmak için gerekli kapasite ve uzmanlık desteği sağlayacaktır.

Eğitim ve Kültür Kurumlarından Yararlanma

TDT için bir diğer öneri, eğitim ve kültür diplomasisini teşvik etmek için "Türk Akademisi ve Türk Kültür ve Miras Vakfı" gibi mevcut eğitim ve kültür kurumlarından yararlanmaktır. Akademik araştırma ve eğitime odaklanan Türk Akademisi, TDT üyesi ülkeler arasında eğitim mübadelesi ve araştırma iş birliklerini teşvik etmek için ideal bir konuma sahiptir. TDT, Türk Dünyasının dört bir yanından akademisyenleri, öğrencileri ve eğitimcileri bir araya getiren girişimleri destekleyerek bölgedeki entelektüel ve kültürel bağları güçlendirmeli ve yumuşak

gücünü artırmalıdır. Yükseköğrenim değişimlerini teşvik etmenin yanı sıra TDT, Türk tarihi, dili ve jeopolitiği gibi ortak ilgi alanlarına odaklanan ortak araştırma projelerini desteklemelidir. Bu araştırma iş birlikleri, TDT bölgesindeki üniversitelerde “Türk Çalışmaları Merkezleri”nin kurulması yoluyla kolaylaştırılabilir ve Türk Dünyasının ortak mirasının ve çağdaş zorluklarının daha derinlemesine anlaşılmasını teşvik eden akademik mükemmellik merkezleri oluşturulabilir. TDT ayrıca üye devletlerden uluslararası ilişkiler, kamu diplomasisi ve kültürel çalışmalarla ilgili alanlarda ileri derece eğitim gören öğrencileri desteklemek için burs programları oluşturmalıdır. Türk Kültür ve Miras Vakfı ayrıca kültürel diplomasi çabalarında, özellikle de Türk kültürünü küresel ölçekte tanıtan kültürel festivaller, sergiler ve sanat iş birliklerinin düzenlenmesinde merkezi rol oynamalıdır. Bu girişimler, üye devletler arasındaki tarihi bağlantıları vurgulayan ortak müzeleri veya gezici sergileri içermelidir. TDT, kültürel kurumlarından yararlanarak bir yandan bölgenin yurtdışındaki kültürel etkisini artırırken diğer yandan da ortak kimlik duygusunu geliştirmelidir.

Kapsamlı Bir Medya Stratejisi Oluşturmak

Medya ve iletişim, kamu diplomasisinde hayati bir rol oynamaktadır ve TDT, küresel sahnede tutarlı bir anlatı yansıtmak için kapsamlı bir medya stratejisi geliştirmelidir. Üye devletlerin haberleri, kültürel programları ve politika tartışmalarını hem bölgesel hem de uluslararası izleyicilerle paylaşmaları için bir platform sağlayan “Türk Yayın Ağı”nın kurulması kilit bir öneridir. Bu ağ, Türk kültürünü, dilini ve ortak siyasi çıkarlarını tanıtmak için bir araç olarak hizmet edebilir ve böylece TDT’nin yumuşak gücünü artırabilir. TDT, kendi medya organlarını oluşturmanın yanı sıra, büyük uluslararası medya kuruluşlarıyla ortaklıklara öncelik vermelidir. Bu ortaklıklar, Türk Dünyasının küresel tarihe ve çağdaş uluslararası meselelere katkılarını vurgulayan belgeseller, haber programları, kültürel değerleri konu alan ortak yapımları içermelidir. TDT, uluslararası medya ile iş birliği yaparak faaliyetlerinin ve başarılarının medyada geniş bir şekilde yer almasını sağlamalı ve Türk Dünyası hakkındaki küresel anlatıların kuruluşun değerlerini ve hedeflerini yansıtacak şekilde şekillendirilmesine yardımcı olmalıdır. TDT ayrıca medya stratejisinin bir parçası olarak sosyal medya ve dijital diplomasiye de yatırım yapmalıdır. Dijital platformların kamuoyunu şekillendirmedeki öneminin artmasıyla birlikte, TDT Twitter (X), Facebook, Instagram ve YouTube gibi platformlarda güçlü bir varlığa sahip olmalıdır. “Kamu Diplomasisi Koordinasyon Birimi” bu platformların yönetiminden, genç kitlelerin ilgisini çeken ve TDT’nin birlik, iş birliği ve kültürel gurur vizyonunu destekleyen yüksek kaliteli dijital içeriğini üretmekten sorumlu olmalıdır.

Uluslararası Kurumlarla Etkileşim

Uluslararası kuruluşlarla etkileşim, TDT’nin kamu diplomasisi stratejisinin bir diğer önemli unsuru olmalıdır. TDT UNESCO, Birleşmiş Milletler ve Dünya Ticaret Örgütü gibi küresel kurumlarla ortaklıklar geliştirerek kültür ve eğitim diplomasisi çabalarını güçlendirmeli ve daha

fazla uluslararası meşruiyet kazanmalıdır. Örneğin UNESCO ile çalışmak, üye devletlerin dünya mirasına katkıda bulunmalarını ve bölgenin kültürel ve doğal simgelerini koruyup kollayan ortak girişimleri teşvik etmelerini sağlayabilecektir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler ve ajanslarıyla iş birliği, TDT'nin küresel yönetimde, özellikle de eğitim, sağlık ve sürdürülebilir kalkınmayla ilgili alanlarda daha aktif rol almasını sağlayabilecektir. Böylece TDT uluslararası kalkınma girişimlerinde kilit bir ortak olarak küresel konumunu güçlendirecek ve Avrasya bölgesinde barış ve güvenliğinin teşvik edilmesine katkıda bulunacaktır.

Uzun Vadeli Stratejik Ortaklıkların Sürdürülmesi

TDT'nin kamu diplomasisi çabalarını sürdürebilmesi için başta Avrupa Birliği, ASEAN ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi (KİK) olmak üzere diğer bölgesel örgütlerle uzun vadeli stratejik ortaklıklar kurması gerekmektedir. Bu örgütler, TDT'nin diplomatik çabalarını nasıl koordine edeceği, iç uyumu nasıl sağlayabileceği ve birleşik bir dış imajı nasıl inşa edeceği konusunda değerli modeller sunmaktadır. TDT, bu bölgesel örgütlerle yakın mesai halinde olmalı, onların deneyimlerinden çıkarımlar elde etmeli ve kamu diplomasisi alanındaki en iyi uygulamaları hayata geçirmelidir. Bu doğrultuda geliştirilecek bir iş birliği alanı AB, ASEAN ve KİK ile ortak kültürel ve eğitim girişimlerini içermelidir. Bu girişimler kültürel değişimleri, akademik iş birliklerini, ortak değer ve çıkarları vurgulayan medya projelerini içermelidir. Örneğin, TDT, Türk Dünyası ve Avrupa arasında öğrenci değişimi fırsatları yaratmak için AB'nin Erasmus+ Programı ile birlikte çalışmalı veya bölgeler arası anlayışı teşvik eden kültürel festivaller için ASEAN ile ortaklık kurmalıdır. TDT, Doğu ve Batı arasında bir köprü rolünü vurgulayan kamu diplomasisi girişimlerinde bulunarak, kendisini küresel diplomasi ve ekonomik kalkınmada kilit bir oyuncu olarak konumlandırabilecektir. Bu yöndeki çalışmalar TDT'nin diplomatik erişimini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda Türk Dünyasının uzun vadeli istikrar ve refahına da katkıda bulunacaktır.

Dolayısıyla TDT, ortak kamu diplomasisi faaliyetlerinin stratejik olarak uygulanması yoluyla küresel diplomaside önemli bir güç olma potansiyeline sahiptir. Teşkilat kamu diplomasisini kurumsallaştırarak, eğitim ve kültür kurumlarından yararlanarak, kapsamlı bir medya stratejisi oluşturarak, uluslararası örgütlerle ilişki kurarak ve uzun vadeli ortaklıklar sürdürerek yumuşak gücünü ve uluslararası görünürlüğünü önemli ölçüde artırabilecektir. Siyasi heterojenlik, tarihi gerilimler ve kültürel farklılıklardan kaynaklanan zorluklar, TDT'nin ortak kimliğine ve stratejik konumlanmasına odaklanmakla aşılabilecektir. Bu çabalar sayesinde TDT, küresel kitlelere Türk Dünyasının birleşik bir imajını sunarak barışı, iş birliğini ve kültürel gururu teşvik edebilir.

Sonuç

Bu çalışma boyunca, birleşik bir kamu diplomasisi stratejisine duyulan kritik ihtiyaç incelenmiş, böyle bir girişimin doğasında var olan zorluklar ve avantajlar ele alınmış ve TDT'nin

küresel kamu diplomasisine etkin bir şekilde katılma kapasitesini güçlendirmek için önerilerde bulunulmuştur.

İlk olarak, sunulan tavsiyeler kamu diplomasisinin TDT çerçevesinde kurumsallaştırılmasının önemini vurgulamaktadır. Özel bir “Kamu Diplomasisi Koordinasyon Birimi”nin kurulması, kamu diplomasisinin bir dizi münferit faaliyet olarak değil, tüm üye devletler genelinde sürekli ve stratejik bir çaba olarak ele alınmasını sağlayacaktır. Bu birim kamu diplomasisi çabalarının koordinasyonunu denetleyecek, mesajlarda tutarlılık sağlayacak ve üye devletler arasında daha fazla iş birliğini teşvik edecektir. Bunun dışında önerilen birim, kamu diplomasisi için resmi bir kurumsal yapı oluşturarak, TDT girişimlerini düzene sokabilir ve uluslararası topluma etkili bir şekilde uyumlu ve çekici bir imaj yansıtabilir.

İkinci olarak, Türk Akademisi ve Türk Kültür ve Miras Vakfı gibi eğitim ve kültür kurumlarından yararlanmak, TDT’nin yumuşak gücünü artıracaktır. Öğrenci değişimleri, burs programları ve ortak araştırma merkezleri gibi eğitim diplomasisi girişimleri, Türk Dünyasının zengin mirasını küresel çapta tanıtırken, TDT üyeleri arasındaki entelektüel ve kültürel bağları güçlendirecektir. Ortak müzeler, sergiler ve festivaller aracılığıyla kültürel diplomasinin teşvik edilmesi, TDT’nin kendine özgü kimliğini uluslararası kitlelere yansıtmasını sağlayacak, karşılıklı anlayış ve takdiri teşvik edecektir. Bu girişimler sadece bölge içi dayanışmayı güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda kültürel düzeyde üye devletlerin küresel toplumla daha güçlü ilişkiler kurmasına yardımcı olur.

Kapsamlı bir medya stratejisinin geliştirilmesi, TDT’nin Türk Dünyası hakkındaki küresel anlatıları şekillendirmesine olanak tanıyacak bir diğer tavsiyedir. Bir Türk Yayın Ağı kurulması ve uluslararası medya kuruluşlarıyla ilişkiler geliştirilmesi, TDT’nin küresel söylemde sesini yükseltmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca TDT, dijital platformlara ve sosyal medyaya yatırım yaparak genç nesillerle ve daha geniş küresel kitlelerle doğrudan iletişim kurabilir. Bilgi çağında medya ve iletişim, algıları şekillendirmek için vazgeçilmez araçlardır ve iyi hazırlanmış bir medya stratejisi, TDT’nin imajını etkin bir şekilde yönetmesini ve uluslararası kamuoyunu etkilemesini sağlayacaktır.

Önerilen kamu diplomasisi stratejisinin bir diğer önemli ayağı da uluslararası kurumlarla ilişkilerin derinleştirilmesidir. TDT, UNESCO ve Birleşmiş Milletler gibi kuruluşlarla ortaklıklar kurarak kültürel diplomasi çabalarını daha da meşrulaştırmalı ve kendisini küresel yönetime katkıda bulunan önemli bir kuruluş olarak konumlandırmalıdır. Bu ortaklıklar sadece TDT’nin uluslararası forumlardaki görünürlüğünü artırmakla kalmayacak, aynı zamanda Türk Dünyasının kültürel, eğitimsel ve kalkınmaya yönelik katkılarını sergilemek için platformlar sunacaktır. Ayrıca, uluslararası örgütlerle sürekli etkileşim içinde olmak, TDT’nin barış, güvenlik ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili küresel girişimlerde iş birliği yapmasını sağlayacaktır. Öte yandan diğer bölgesel örgütlerle uzun vadeli stratejik ortaklıkların sürdürülmesi, TDT’nin kamu diplomasisi girişimlerinin başarısı için hayati önem taşımaktadır. TDT ayrıca, Avrupa Birliği (AB), Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi

(KİK) gibi kuruluşların faaliyet tecrübesinden yararlanarak diplomatik çabaların koordine edilmesi ve iç uyumun sağlanması için en iyi uygulamaları benimsemelidir. Bu örgütlerle kurulacak ortaklıklar eğitim, kültürel diplomasi ve medya katılımı gibi alanlarda bölgeler arası iş birliklerinin de önünü açacaktır. Bu tür iş birlikleri TDT'nin küresel konumunu güçlendirecek ve diğer bölgelerle bilgi ve kaynak paylaşımı için fırsatlar sağlayacaktır.

Bu çalışmada da ortaya konulduğu üzere, TDT bünyesinde ortak kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmenin zorlukları önemli olmakla birlikte aşılamaz değildir. Siyasi heterojenlik, tarihi gerilimler ve kültürel farklılıklar iş birliğinin önünde belli zorluklar oluşturmaktadır. Ancak bu zorluklar dikkatli bir koordinasyon, net bir stratejik vizyon ve ortak değer ve hedeflere odaklanma yoluyla hafifletilebilir. TDT içindeki çeşitlilik zorlayıcı olmakla birlikte, Türk kültürleri ve tarihlerinin geniş yelpazesini yansıtan daha zengin, çok yönlü bir kamu diplomasisi anlatısı için fırsatlar sunmaktadır. Öte yandan, TDT içinde ortak kamu diplomasisi çabalarının avantajları da kayda değerdir. Ortak bir dil, kültürel miras ve tarihi deneyime dayanarak paylaşılan Türk kimliği, iş birliği için güçlü bir temel sağlar. TDT'nin Avrupa ve Asya arasındaki stratejik konumu, bu teşkilatın uluslararası diplomaside kilit bir oyuncu olma potansiyelini daha da arttırmaktadır. TDT üye devletleri, koordineli kamu diplomasisi yoluyla birleşik bir cephe sunarak görünürlüklerini ve yumuşak güçlerini artırabilecek ve uluslararası ortaklıklar sayesinde yatırımlar çekebilecektir.

Kamu diplomasisi hedeflerine ulaşmak için TDT sadece kurumsal kapasite geliştirmeye yatırım yapmakla kalmamalı, aynı zamanda uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları ve akademik kurumlar da dâhil olmak üzere dış aktörlerle ortaklıklar geliştirmelidir. Bu ortaklıklar, TDT'nin mesajını güçlendirmesi ve küresel bir müttefik ve destekçi ağı oluşturması açısından elzemdir. TDT, kamu diplomasisi yoluyla yabancı kamuoylarıyla ilişkilerini geliştirerek, yumuşak gücünü ve etkisini artırmalı ve kendisini gelişen küresel düzende kilit bir oyuncu olarak konumlandırmalıdır.

Bu çalışma, TDT üyelerinin bölgesel iş birliğini güçlendirmek ve uluslararası etkiyi artırmak için bir araç olarak kamu diplomasisine öncelik vermeleri gerektiğinin altını çizmiştir. Kamu diplomasisi, TDT üyeleri arasında daha derin bağlar kurma, Türk Dünyasının olumlu imajını destekleme ve TDT'yi küresel meselelerde saygın ve etkili bir aktör olarak konumlandırma potansiyeline sahiptir. Bunun gerçekleşmesi için üye devletlerin hem kaynak hem de siyasi irade açısından kamu diplomasisine yatırım yapmayı taahhüt etmeleri gerekmektedir. Bu taahhüt, gerekli kurumların oluşturulmasını destekleme, kültürel ve eğitim girişimlerine fon ayırma ve kamu diplomasisini örgütün daha geniş dış politika hedeflerine entegre edilmesini içermelidir. Kamu diplomasisinin anlık faydaları her zaman görünür olmayabilir; keza algıları şekillendirme, ittifaklar kurma ve yumuşak gücü artırma üzerindeki etkisi zaman içinde derin olacaktır. Kamu diplomasisi sürekli çaba ve bağlılık gerektiren uzun vadeli bir yatırımdır, ancak hem uluslararası etki hem de bölgesel dayanışma açısından getirileri bu yatırıma değerlidir.

Sonuç olarak, Türk Devletleri Teşkilatı, iç uyumunu güçlendirmek, küresel etkisini artırmak, ortak kültürel ve tarihi mirasını tanıtmak için kamu diplomasisinin gücünden yararlanma konusunda eşsiz bir fırsata sahiptir. Siyasi heterojenlik, tarihi gerilimler ve kültürel farklılıklar gibi zorluklar bir realite olmasına rağmen Türk Dünyasının ortak kimliğini ve ortak hedeflerini vurgulayan stratejik bir yaklaşımla bu zorlukların üstesinden gelinebilir. TDT'nin bölgesel iş birliği çabalarının merkezi bir ayağı olarak kamu diplomasisine öncelik verilmesi Türk Dünyasının küresel sahnede dinamik, etkili bir güç olarak tanındığı ve saygı gördüğü bir gelecek inşa etme potansiyelinin kullanılmasına vesile olacaktır.

KAYNAKÇA

- Abdelkhalek, Amira Ahmed Elsayed, “The Role of Gulf Cooperation Council in Conflict Management, 1981–2019: A Comparative Study”, *Contemporary Review of the Middle East*, 9(1), (2022), s. 99-115.
- Ahmet Faruk Çetinkaya – Neslihan Demirel, “Analyzing the Impact of the Organization of Turkic States on the Foreign Trade of Member Countries”, *Cogent Social Sciences*, 10 (1), (2024), s. 1-35.
- Ali Asker, “Özbekistan Cumhuriyeti: Dış Siyasette Yön Arayışları ve Dönüşüm Eğilimleri (1991-2021)”, *Modern Dünyada Türk Cumhuriyetleri*, ed. Baybarshan Ali Kazancı, Nobel Yayınları, Ankara 2023, s. 189-210.
- Ali Asker, “Parlamentar Diplomasi Gelişiminde Türk Devletleri Parlamentarler Asamblesinin Çok Yönlü Faaliyetleri”, *Parlamentar Diplomasi*, ed. Cihad İslam Yılmaz, Neu Press, Konya 2023, s. 11-46.
- Ali Asker, Ayşe Şener, Türk Dünyasında İş Birliği ve Entegrasyon Sürecinin Kurumsallaşması Üzerine, *Yeni Türkiye*, 27/120, [İş'te Birlik Özel Sayısı-I], (2021), s. 97-105.
- Ali Çiçek, “Soft Power, Public Diplomacy and Public Diplomacy Techniques: A Conceptual Evaluation”, *Turkish Business Journal*, 3 (6), (2022), s.103-119.
- Alina Dolea, “Public Diplomacy as Co-Constructed Discourses of Engagement”, *The Handbook of Communication Engagement*, ed. Kim A. Johnston, Maureen Taylor, John Wiley & Sons Ltd, Metford 2018, s. 331–345.
- Amelia Arsenault, “Public Diplomacy 2.0”, *Toward a New Public Diplomacy: Redirecting U.S. Foreign Policy*, ed. Philip Seib, Palgrave Macmillan US, New York 2009, s. 135-153.
- Amira Ahmed Elsayed Abdelkhalek, “The Role of Gulf Cooperation Council in Conflict Management, 1981–2019: A Comparative Study”, *Contemporary Review of the Middle East*, 9 (1), (2022), s. 99-115.
- Anak Agung Mia Intentilia, Putri Ekaresty Haes ve Gede Suardana, “Utilizing Digital Platforms for Diplomacy in ASEAN: A Preliminary Overview”, *Journal of Communication Studies and Society*, 1 (1), (2022), s. 1-7.
- Asem Nauşabayeva Hekimoğlu, “Rusya Federasyonu'nun Küresel Güç Denge Mücadelesi”, *Ekonomi ve Siyaset Perspektifinden 21. Yüzyıl Asya Rönesansı*, ed. Nadim Macit ve Hamit Özman, Gazi Kitabevi, Ankara 2024, s. 17-26.
- Barry Turner, “European Broadcasting Union (EBU),” *The Statesman's Yearbook: The Politics, Cultures and Economies of the World 2004*, (2003).

- Bogatyreva, O. "Humanitarian Diplomacy: Modern Concepts and Approaches", *Herald of the Russian Academy of Sciences*, 92(14), (2022), s. 1349-1366.
- Bülent Küçükerdoğan, "Avrupa Yayın Birliği (EBU)", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 6, (2012), s. 175–201.
- Charis Vlados, Dimos Chatziniolaou ve Badar Alam Iqbal, "New Globalization and Multipolarity: A Critical Review and the Regional Comprehensive Economic Partnership Case", *Journal of Economic Integration*, 37 (3), (2022), s. 458-483.
- Cross, Mai'a K. Davis. "Conceptualizing European Public Diplomacy", *European Public Diplomacy*, ed. Mai'a K. Davis Cross ve Jan Melissen, Palgrave Macmillan US, New York 2013, s. 1-11.
- David Ocón, "Cultural Diplomacy and Co-Operation in ASEAN: The Role of Arts and Culture Festivals", *The Hague Journal of Diplomacy*, 17 (2), (2021), s. 277–305.
- Diana Ingenhoff, Giada Calamai ve Efe Sevin, "Key Influencers in Public Diplomacy 2.0: A Country-Based Social Network Analysis", *Social Media + Society*, 7 (1), (2021).
- Efe Sevin, "Public Diplomacy: The New Foreign Policy 'Tool'", *Public Diplomacy and the Implementation of Foreign Policy in the US, Sweden and Turkey*, Palgrave Macmillan, Cham 2017, s.19-49.
- Efe Sevin, Emily T. Metzgar ve Craig Hayden, "The Scholarship of Public Diplomacy: Analysis of a Growing Field", *International Journal of Communication*, 22 (2019), s. 4814–4837.
- Elkahlout, Ghassan ve Sansom Milton. "The Evolution of the Gulf States as Humanitarian Donors", *Third World Quarterly*, (2023), s. 1–20.
- Erdal Bay vd, "Türk Dünyası Birliği Algısı", *Gazi Akademik Bakış*, 11 (21), (2017), s. 55-85.
- Eric Corthay, "The ASEAN Doctrine of Non-Interference in Light of the Fundamental Principle of Non-Intervention", *APLPJ*, 17 (2015), s. 1-41.
- Erkan Aydın Merve, Liu Yi, "Türk Devletleri Teşkilatı: Ortak Bir Amaç İçin Çeşitli Motivasyonlar", *Siyasal: Journal of Political Sciences*, 33 (1), (2024), s. 35-54.
- Ferreira-Pereira, Laura C. ve João Mourato Pinto. "Soft Power in the European Union's Strategic Partnership Diplomacy: The Erasmus Plus Programme", *The European Union's Strategic Partnerships*, ed. Laura C. Ferreira-Pereira ve Michael Smith, Springer International Publishing, Cham 2021, s. 69-94.
- Ghassan Elkahlout and Sansom Milton, "The Evolution of the Gulf States as Humanitarian Donors", *Third World Quarterly*, 45(15-16), (2023), s. 2246–2265.
- Giles Scott-Smith, "Exchange Programs and Public Diplomacy", *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, ed. Nancy Snow ve Philip M. Taylor, Routledge, New York 2020, s. 50-56.
- Hasan Ali Karasar and Sanat K. Kuşkumbayev, *Türkistan Bütünleşmesi: Merkezi Asya'da Birlik Arayışları 1991-2001*, Ötüken Neşriyat, Ankara 2009.
- Ien Ang, Yudhishtir Raj Isar ve Phillip Mar, "Cultural Diplomacy: Beyond the National Interest?", *Cultural Diplomacy: Beyond the National Interest?*, Routledge, New York 2018, s. 365-381.
- Intentilia, Anak Agung Mia, Putri Ekaresty Haes ve Gede Suardana. "Utilizing Digital Platforms for Diplomacy in ASEAN: A Preliminary Overview", *Journal of Communication Studies and Society*, 1 (1), (2022), s. 1-7.
- İbrahim Fevzi Güven, "Rekabet ve İş Birliği Sarmalında Rusya-Çin İlişkileri: Ukrayna Savaşı Örneği", *Ekonomi ve Siyaset Perspektifinden 21. Yüzyıl Asya Rönesansı*, ed. Nadim Macit ve Hamit Özman, Gazi Kitabevi, Ankara 2024, s. 155-156.
- Jack T. Lee, "Soft Power and Cultural Diplomacy: Emerging Education Hubs in Asia", *Comparative Education*, 51 (3), (2015), s. 353–374.

- Joseph S. Nye, *Soft Power*, First Edition, PublicAffairs, New York 2005.
- Küçükerdoğan, Bülent. “Avrupa Yayın Birliği (EBU)”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 6 (2012), s. 175-201.
- Laura C. Ferreira-Pereira ve João Mourato Pinto, “Soft Power in the European Union’s Strategic Partnership Diplomacy: The Erasmus Plus Programme”, *The European Union’s Strategic Partnerships*, ed. Laura C. Ferreira-Pereira ve Michael Smith, Springer International Publishing, Cham 2021, s. 72-74.
- Lee, Jack T. “Soft Power and Cultural Diplomacy: Emerging Education Hubs in Asia” *Comparative Education*, 51 (3), (2015), s. 353-74.
- Ma, Ratih Indraswari. “Cultural Diplomacy in ASEAN: Collaborative Efforts”, *International Journal of Social Science and Humanity*, 5 (4), (2015), s. 394-397.
- Mai’a K. Davis Cross, “Conceptualizing European Public Diplomacy”, *European Public Diplomacy*, ed. Mai’a K. Davis Cross ve Jan Melissen, Palgrave Macmillan US, New York 2013, s. 1-11.
- Mathias Albert ve Lothar Brock, “Debordering the World of States: New Spaces in International Relations”, *New Political Science*, 18 (1), (2007), s. 69-106.
- Matthew Kroenig, Melissa McAdam ve Steven Weber, “Taking Soft Power Seriously”, *Comparative Strategy*, 29 (5), (2010), s. 412 – 431.
- Muhammad Rizky Andis Rafaldhanis, Yunita Fajarani ve Arya Dimas Kartanapura, “Enhancing Cross-Cultural Understanding Among ASEAN Youth”, *Jurnal Alternatif-Jurnal Ilmu Hubungan Internasional*, 14 (2), (2023), s. 80-87.
- Nurullah Çetin, “Sovyetler Birliği’nin Dağılmasından Sonra Türkistan’da Ekonomik, Siyasal ve Stratejik Dönüşümler”, *Ekonomi ve Siyaset Perspektifinden 21. Yüzyıl Asya Rönesansı*, ed. Nadim Macit ve Hamit Özmen, Gazi Kitabevi, Ankara 2024, s. 163-176.
- Olga Bogatyreva, “Humanitarian Diplomacy: Modern Concepts and Approaches”, *Herald of the Russian Academy of Sciences*, 92 (14), (2022), s. 1349-1366.
- Ocón, David. “Cultural Diplomacy and Co-Operation in ASEAN: The Role of Arts and Culture Festivals”, *The Hague Journal of Diplomacy*, 17 (2), (2021), s. 277-305.
- Patricia M. Goff, “Cultural Diplomacy”, *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, ed. Nancy Snow ve Nicholas J. Cull, Routledge, New York 2020, s. 30-37.
- Ratih Indraswari Ma, “Cultural Diplomacy in ASEAN: Collaborative Effort”, *International Journal of Social Science and Humanity*, 5 (4), (2015), s. 394-397.
- Robin Ramcharan, “ASEAN and Non-Interference: A Principle Maintained”, *Contemporary Southeast Asia*, 22 (1), (2000), s. 60-88.
- Selçuk Ural, “Türk Devletleri Teşkilatı Perspektifinden Balkanlardaki Türk Diasporası,” *Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi*, 3 (1), (2024), s. 1-12.
- Song, Weiqing ve Evangelos Fanoulis. “Global Perspectives on European Union Public Diplomacy: An Introduction”, *Journal of Contemporary European Studies*, 31 (1), (2023), s. 1-7.

Elektronik Kaynaklar

- Orhun Süreci Değişim Programı, Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/orhun-sureci-degisim-programi-basvurulari-devam-etmektedir_1321, [Erişim tarihi: 3.10.2024].
- Türk Devletleri Teşkilatı, “Organizasyon Şeması,” <https://www.turkicstates.org/tr/organizasyon-semasi>, [Erişim tarihi: 29.10.2024].

- Türk Devletleri Teşkilatı, “Türk Akademisi,” https://www.turkicstates.org/tr/iliskili-kurumlar/turk-akademisi_1, [Erişim tarihi: 29.10.2024].
- Türk Devletleri Teşkilatı, “Türk Devletleri Teşkilatı,” <https://www.turkicstates.org/tr/turk-konseyi-hakkinda>, [Erişim tarihi: 10.09.2024].
- Türk Devletleri Teşkilatı, “Türk Dünyası 2040 Vizyonu”, <https://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf>, [Erişim tarihi: 25.10.2024].
- Türk Devletleri Teşkilatı, “Türk Kültür ve Miras Vakfı”, https://www.turkicstates.org/tr/iliskili-kurumlar/turk-kultur-ve-miras-vakfi_5, [Erişim tarihi: 29.10.2024].
- Türk Devletleri Teşkilatı, “Zirveler”, <https://www.turkicstates.org/tr/zirveler>, [Erişim tarihi: 3.10.2024].
- Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi’nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması, https://www.turkicstates.org/u/d/basic-documents-tr/Ev_Sahibi_Ulke_Anlasmasi1_20140417_194044.pdf, [Erişim tarihi: 10.09.2024].

STRATEGIC PUBLIC DIPLOMACY PROPOSAL FOR THE ORGANIZATION OF TURKIC STATES

Ali ASKER*
Ali ÇİÇEK**

This study has examined the critical need for a unified public diplomacy strategy, discussed the challenges and advantages of such an initiative, and made recommendations to strengthen the capacity of OTS to effectively engage in global public diplomacy. Firstly, the recommendations highlight the importance of institutionalising public diplomacy within the framework of the OTS. The establishment of a dedicated “Public Diplomacy Coordination Unit” would ensure that public diplomacy is not treated as a series of isolated activities, but as a continuous and strategic effort across all member states. It would oversee the coordination of public diplomacy efforts, ensure consistency in messaging and encourage greater cooperation between Member States. Furthermore, by creating a formal institutional structure for public diplomacy, the proposed unit could streamline OTS’s initiatives and effectively project a cohesive and attractive image to the international community.

Secondly, leveraging of educational and cultural institutions such as the Turkic Academy and the Turkic Culture and Heritage Foundation will enhance the soft power of the OTS. Educational diplomacy initiatives such as student exchanges, scholarship programmes, and joint research centres will strengthen intellectual and cultural ties among OTS members while promoting the rich heritage of the Turkic world on the global stage. The promotion of cultural diplomacy through joint museums, exhibitions and festivals will enable the OTS to project its unique identity to international audiences, and foster mutual understanding and appreciation. These initiatives not only serve to strengthen intra-regional solidarity, but also assist member states in cultivating stronger cultural ties with the global community. The development of a comprehensive media strategy is another recommendation that will enable the OTS to shape global narratives about the Turkic world. The establishment of a Turkic Broadcasting Network and engagement with international media outlets will assist the OTS in raising its voice in global discourse. Furthermore, investment in digital platforms and social media will enable direct communication with younger generations and wider global audiences. In the information age,

* Prof. Dr. Karabük University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of International Relations, Karabük / Türkiye, aliasker2068@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1801-3371.

** Assist. Prof. Dr. Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Political Science and Public Administration, Sivas / Türkiye, alicicek@mail.com, ORCID: 0000-0001-9875-2400.

media and communication are indispensable tools for shaping perceptions, and a well-crafted media strategy will enable the OTS to effectively manage its image and influence international public opinion. Another important pillar of the proposed public diplomacy strategy is deepening relations with international institutions. By collaborating with organisations such as UNESCO and the United Nations, the OTS can enhance the legitimacy of its cultural diplomacy initiatives and establish itself as a significant contributor to global governance. These partnerships will not only increase the visibility of the OTS in international forums, but also provide platforms to showcase the cultural, educational and developmental contributions of the Turkic world. Furthermore, continuous interaction with international organisations will enable the OTS to cooperate in global initiatives related to peace, security and sustainable development. In addition, the maintenance of long-term strategic partnerships with other regional organisations is vital to the success of OTS public diplomacy initiatives. The OTS should also adopt best practices for coordinating diplomatic efforts and ensuring internal coherence, drawing on the operational experience of organisations such as the European Union (EU), the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), and the Gulf Cooperation Council for Arab States (GCC). The establishment of such partnerships would facilitate cross-regional cooperation in areas such as education, cultural diplomacy and media engagement, thereby reinforcing the global standing of the OTS and enabling knowledge and resource sharing with other regions. As this study has demonstrated, while the challenges of conducting joint public diplomacy activities within the OTS are considerable, they are not insurmountable. Political heterogeneity, historical tensions and cultural differences do, however, pose certain challenges to cooperation. However, these challenges can be mitigated through careful coordination, a clear strategic vision and a focus on shared values and goals. The diversity within the OTS, while challenging, offers opportunities for a richer, multifaceted public diplomacy narrative that reflects the broad spectrum of Turkic cultures and histories. In contrast, the advantages of joint public diplomacy efforts within the OTS are also considerable. Shared Turkic identity, based on a common language, cultural heritage and historical experience, provides a strong foundation for cooperation. The strategic location of the OTS between Europe and Asia has been identified as a key factor in the organisation's potential to become a significant player in the realm of international diplomacy. Through the implementation of coordinated public diplomacy, member states of the OTS are poised to enhance their visibility and soft power, thereby attracting investments through the establishment of international partnerships. To achieve its public diplomacy objectives, the OTS should prioritise investments in institutional capacity building, while also fostering partnerships with external actors, including international organisations, civil society organisations, and academic institutions. These partnerships are essential for the OTS to strengthen its message and build a global network of allies and supporters. By improving its relations with foreign publics through public diplomacy, the OTS should increase its soft power and influence and position itself as a key player in the evolving global order. This study emphasised that OTS members should prioritise public diplomacy as a tool to strengthen regional cooperation and increase

international influence. Public diplomacy has the potential to build deeper ties among OTS members, promote a positive image of the Turkic world, and position the OTS as a respected and influential actor in global affairs. For this to happen, member states need to commit to investing in public diplomacy in terms of both resources and political will. This commitment should include supporting the creation of the necessary institutions, funding cultural and educational initiatives, and integrating public diplomacy into the organisation's broader foreign policy objectives. While the immediate benefits of public diplomacy may not always be immediately visible, its impact on shaping perceptions, building alliances and enhancing soft power will be profound over time. Public diplomacy is a long-term investment that requires sustained effort and commitment, but the returns in terms of both international influence and regional solidarity will be well worth the investment.

The Organization of Turkic States faces challenges, including political heterogeneity, historical tensions and cultural differences. However, it has a unique opportunity to leverage the power of public diplomacy to strengthen its internal cohesion, increase its global influence, and promote its shared cultural and historical heritage. A strategic approach that emphasizes the common identity and shared goals of the Turkic world can overcome these challenges. It is therefore vital that the prioritizes public diplomacy as a central pillar of its regional cooperation efforts if it is to harness the potential to build a future where the Turkic world is recognised and respected as a dynamic, influential power on the global stage.